

APOCARÍHTSI

Muhdú pájtyeíñéhjí Jóáa ájtyumíne

Jetsocríjtó úúballéné tújkeváne

¹ Oo Jóáa Jetsocríjtó íicúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe íhyaami o caatúnuube ó úúballé muhdú lléváhréjuco tene pájtyeíñe. Píívyéébéhjáa Jetsocríjtoke néé dibye íicúve múnáadívú teene ibóhówájtsoke. Áanéé óhdivu bóhówájtsoobe naavédú néené pañe níjkyéji múnáajpij tééveri. ² Aane íñe ícyooca o úúballéné muurá ímiáané Píívyéébé ihjyu Jetsocríjtóo óhdivu bóhówájtsoné o ájtyumíne.

³ Aane ihdyu maímijyu teene éévemej. Áhdure maímijyu teene illéébone cáhcujtsómej. Muurá lléváhréjuco téhaami úúballenéhjí pájtyeíñe.

7-hava cahcújtso múnáa íjcyáme éllevu Jóáa cáátunúne

⁴ Aane íñe ó caatúnú ámuha 7-hava elle Áátsiá ííñújiri meíjcyané cahcújtso múnáa éllevu. Aane óvíi Píívyéébe ípíívyema íjcyátuube íjcyaduré íjcyaaabe ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Áábé Apííchó 7-nevádú nééne óvíi téhdure ámúhake píaabóhi. ⁵ Téhdure óvíi Jetsocríjtó pañétúejpi dsijívetúu bóhítujkénuube ámúhake píaabó pámeere ííñújiri íjcyané avyéjúté avyéjuube íjcyaaabe. Diibye ímiáábé íjcyaaabe méhdivu ímiáájú bóhówátsohíjcyáhi. Muuráhjáa mítyane meke iwájuúnéllii ityujpácýó waagóoobe téénej tééveri

méimítýú méhdityu iwáágóoki. ⁶ Aabée meke picyóó Cááni Píívyéébé avyéjúejte meíjcyaki. Áhdurée meke pícyoobe llúúvájte meíjcyame dííbyeke meíícúveki. Aabe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábeke ihdyu metsu maávyéjútsohíjcyá pajjyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

⁷ Ámuúháj, muurá pámeere míamúnaa dííbyekée cáváájcomema maájtyúmií ojtsó pañe tsáábeke. Aane dííbyeke cáhcújtsotúmé iájtyúmíne taáhi. Ehdu pajtyéíñe ímiááne.

⁸ Muurá Píívyéébe néehíí: “Oo panévatúré íhtsútuube tapiívyema o íjcyátuube íjcyaduré o íjcyabe muurá ímichi téhijpi oo páneerée o ípívyéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye.” Ehdu muurá Píívyéébe néehíí.

Críjtoke Jóáa ájtyumíne

⁹ Aane íñe ámuhá nahbe o íjcyabe ámuha meícúbáhrámeídyuré ó ícúbáhrámeíhijcyá téhdure dííbyé avyéjúejpi o íjcyáábe. Áhdure ámuha teene maáábucúdúré ó aabúcu híjcyá Jetsocríjtó oke píáábóneri. Okée muurá waagóomé móóáj píñétú páhbau ‘Páhmoó’ némeítsihvu Píívyéébé ihjyu Jetsocríjtodítýú íjcyane o úwáábohíjcyáné hallútu.

¹⁰ Aabée tétsihyi o íjcyabe Píívyéébé wáábyuta íjcyajcójí dííbyeke o dúúrúvahíjcyánáa tsaapi táhallú éhnéjcutu kéévánécoba óóma ihjyúvá éhne múúne rojrócó mellíjchune íhjyuvádu. ¹¹ Okée neébe:

—Ímichi oo téhijpi páneerée o ípívyéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye. Ahdícyane

páneere icyooca u ájtyumíne waajácúháámitu u cáátunúné ú walloó Áátsiá iinújiri 7 coomívá Éépetsoo, Ejmínaa, Péégamoo, Tiatííraa, Tsáádií, Piradéépiiaa, Raoditséaa, éhdú coomívari íjcyané cahcújtso múnáa éllevu.

¹² Ehdúu oke dibye néenélii ó révoové múha óoma íhjuváné o wáájacuki. ¹³ Aabée ó ájtyumí 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñé peetéhcyúnéj pñine tsaapi míamúnáajpídyú néébe íjtyúháacyú hallúvú íwajámú íjcyabe íjyócunúúbeke. Áábéj pñinétúu óoro mííhé chiúcunú íjpiújívújuco íjcyamííhe. ¹⁴ Áábé níwacóo ávyéta tsítsí obééjá íhjinédu. Áánetúu íhyálluúúcú éhne múu cúújuwa péétécunúdu. ¹⁵ Téhdurée íjtyúhaacyu ávyeta 'rutúrútú' éhne múúne cúújúwari úwáañewa péétécunúdu. Áánetúu dibye íhjuváné keeváwu téhiñe níwácunúné íhjuvádu. ¹⁶ Aabée ímiánéjácúéhójtisiri ejécunú 7-meváké míícúruke. Áánetúu íhjuútu nñitsúwá kéhiúcunú 'pajtyo' nééwa panéjcuvaré tsúhjívawa. Áábé húmí ámitsaráhcóo nuhba ájchúcunúdu.

¹⁷ Áábekée o ájtyúmíne dííbyé lliñévu ó áákityéiñú múu dsíjívédu. Áronáacáa íhyójtisí ímiánéjácúéhójtisí táhallúvú ipícyóóne oke neébe:

—Díhllityédíñe. Muurá ímichi téhijpi oo páneeré o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye. ¹⁸ Muuráhjáa o dsíjívéebe tsiíñe ó bohíí. Aabe tsáhájucó mújyú o dsíjívéityúne. Aabe míamúnáake cúújúwá pañévu

ó waagóohi. ¹⁹ Ahdícyane páneere íñe ícyooca tsúuca íjcyánema bóónetu pájtyeíñe u ájtyumíné caatúnú waajácúháámitu. ²⁰ Muurá táimiánéjcuéhójtširi 7-meva mícúruke u ájtyumíné 7-hava cahcújtso múnáá uwáábojte íjcyane nééiyóne. Áánetu 7-ihcyúvá peetéihcyúné u ájtyumíné diitye 7-hava cahcújtso múnáa íjcyane nééiyóne.

2

Éépetsóri íjcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

¹ Ahdícyane Éépetsóri íjcyané cahcújtso múnáá uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “7-meva mícúruke ímiánéjcuéhójtširi éjécunúúbé 7-ihcyúvá oórotu méénúmeíñe peetéihcyúnéj pñe úllehíjcyaaabe ámúhake nééhií: ² Ó waajácú muhdú ámuha meíjcyame ímí táwákimyéí meméénuhíjcyané panévare ámuha maábúcnema. Téhdure ó waajácú ímí tehdújuco ámuha meúwáabohíjcyané ímityúmeke. Muurá Píívyéébé uwáábo múnáadi iye díllómeíyómeke ámuha méwaajácuhíjcyá állíu múnáaré ditye íjcyane. ³ Aane ímiáané ó waajácú táwájyuri ámuha meícúbáhrámeíhíjcyané oke íhvéjtsotúmére. ⁴ Áronáa íjcyané tsane ímityúné ámúhá hallúri: ¿íveekí tsáhájucó oke ámuha mewájyutú tujkénúu oke ámuha mecáhjútsóijyu mewájyudu? ⁵ Aane meítsáávéne méíhvété ímityúné ámuha meméénuhíjcyánetu. Ááne méímibáávye éíjyúu ámuha meícyahíjcyádu. Muurá ámuha meímíjpyetétúhajchíí ílluréjuco ámúhake o

ihvéjtsoiñé wáájácúratúmeréjuco ámuha meíjcyaki.
 6 Áronáa tehdújuco ámuha metsárillehíjcyané
 nicoraítámú ímityúné méénuhíjcyanéhí téhdure
 idyé o tsáriléne. 7 Aane ihdyu óví ímiáané lléébome
 cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake
 néhíjcyáne. Muurá íínerí táhjátsámeityúmé ímí
 ícyahíjcyámeke nihñéetsihvúré ó ájcuú mújyú
 ditye dsíjívécúoóityúne bóhívu Píívyéébé avyéjuri
 tsaímíyé ditye íjcyaki.”

*Ejmíinari íjcyané cahcújtso múnáa éllevu
 cáátúnúmeíñe*

8 Téhdure Ejmíinari íjcyané cahcújtso múnáa
 uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Ímichi téhíjpi
 páneeréé ípívyéjtssoobe téhdure níjke íjcyaaabe páneere
 níjkévátsóiiibe éhnée dsíjívéebe tsiíñe bóhíbe
 ámúhake néehí: 9 Ó waajácú ídátsó ámuha
 meícúbáhrámeíhíjcyané oke ámuha meúráávyéné
 déjúcotu. Muurá tsaate íllure íállíñe Píívyéébeéjtedi
 díllómeíyómé nehníwu ámúhadítyú ihjyúvahíjcyá
 Naavéneéjtéré íjcyanéllíhí. Ehdu ídátsó
 ámuha ííñújiri meíjcyáronáa ámúhá avyéjú
 níjkyéjiri íjcyáhi. 10 Ahdícyane mááábímyeídí
 éhnííñevu ámuha meícúbáhrámeíñeri.
 Muurá ámúhadítyú tsaatéke Píívyéébere
 wáájácúllémeke Naavéné cúvéhoojánutsómé ámuha
 meícúbáhrámeíí pahójtsícúj coojíva. Áronáa ihdyu
 ihvéjtsotúmé tsaímíyé oke meúráávyeco ámuha
 medsíjívétsihvújuco ámúhake o avyéjujtsómé
 ámuha meíjcyá mújyú dsíjívéityúmeréjuco. 11 Aane
 ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcujtsó Píívyéébé

Apíichó cahcújtso múnáake néhijcyáne. Muurá íinerí táhjátsámeityúme tsá nihñéetsihvúré wágóóóvéityúne.”

Péégamórí íjcyáne cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

¹² Téhdure Péégamórí íjcyáne cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Níitsúwá ‘pajtyo’ nééwa panéjcuvaré tsúhjívawama íjcyaaabe ámúhake néehí: ¹³ Ó waajácú ámuha muhdú meícyahíjcyáne Naavéné ávyéjúkímyeíñe iñújiri. Árome ímí tehdújuco oke ámuha meúráávyehíjcyáne oke ámuha mecáhcújtsonema. Muuráhjáa táuubállé méenuhíjcyaaabe Atíipake ditye dsíjívétsórónáa tsá oke ámuha meíhvéjtsotúne. ¹⁴ Áronáa íjcyáne tsane ímityúne ámúhá hallúri: Ámúháj pñe íjcyámé tsaate Baraáa uwáábó cáhcujtsóme. Muuráhjáa diibye Baráake úwááboobe íjraéémuke ímityunévú íbúwajtsómé níjcyotájté ñcúvé máchohíjcyáhi. Téhdurée íhdícyámema dómácócatsíhíjcyáme. ¹⁵ Áhdure idyé íjcyámé tsaate ámúháj pñe nicoraitámú uwáábó o tsárilléné cáhcujtsóme. ¹⁶ Aane ímityúne ámuha meméenuhíjcyáne ihdyu meíhvéjtsóne méímibáávye. Muurá ámuha meímibáávyétúhajchíí lléváhréjuco ámúha éllevu o pééiñe ílluréjuco ámúhadi o ícúbáhraki. ¹⁷ Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apíichó cahcújtso múnáake néhijcyáne. Muurá íinerí táhjátsámeityúmeke ó ájcuú ímiáájuvu wáájácúratúne majchódú néénevu. Áhdure diityéké ó ájcuú tsítsíj néené neewáyuvu wáájácúratúne

mémé tééutu cáátúvaúvu. Aane apáámyéré teeu újcume waajácuú mumémé íjcyane.”

Tiatíirari íjcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

18 Téhdure Tiatíirari íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Píívyéébé Hajchi cúújuwa péétécunúdu íhyálluúucú néébéj tuháacyú ávyeta ‘rutúrútú’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdu néébe ámuhákye néehí: 19 Ó waajácú páneere muhdú ámuha meíjcyame tehdújuco mewájuycatsíhíjcyáne, ímí oke ámuha mecáhcujsóne, ímí táwákímyeí ámuha meméénúné déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíyóné maáábúcu híjcyáne. Áhdure ó waajácú táwákímyeí ímí tehdújuco ámuha meméénuhíjcyané tujkénúu ámuha meméénuhíjcyané éhnííñevu. 20 Áronáa íjcyané tsane ímityúné ámuhá hallúri: Ámuhájpíne Jetsabéé íjcyalle Píívyéébé ihjúu uubáalle múnááledi díllómeílleke íná ámuha menéétulle táíicúve múnáake íuwáábori állíhíjcyáhi. Muurá nehíjcyalle íhdícyáméhjíma dítye dómácójcatsíyóné ímityúné íjcyatúne. Áhdure nehíjcyalle dítye níjcyotájté íicúvé májchoróné ímityúné íjcyatúne. 21 Aane ó téhmehíjcyará dílle múhdurá íjcyahíjcyané íhvéjtsóne ímíáálleréjuco íjcyaki. Áronáa tsá dílle ímííletú ímíjpyeténe. 22-23 Áanéllíi ó íhvéjtsoo díílleke dílle chemerí ávyetá íhnáhó ícúbáhrámeíki. Téhdure dííllej tsíímé dsíjiveéhi. Áhdure dííllema ímityúné méénuhíjcyámé ícúbáhráméíi teene íhvéjtsótúhájchíjju. Áanetu pámeere cahcújtso

múnaa waajácuú ímiááné míamúnáá íbuúúné íjtsaméí o wáájacúne. Aabe ámuhákye ó ájcuú muhdú ámuha meícyahíjcyáne áhdovu. ²⁴ Áronáa íjcyámé tsaate ámuhadítýú Tiatíírari diille Jetsabéé uwáábó úráávyetúme. Aame tsá wáájacutú álliuré íjcyane Naavénedítýuré tsááne íhtsútúneri idíllone ditye úráávyehíjcyáne. Áyu éhdunéré tééneri ámuháma ó ihjyúváhi. ²⁵ Ahdícyane tsúúca oke ámuha meúraavyémé ímiñéúvú météhmémeícyó tsiíñe o tsááiñéúvújuco. ²⁶ Muurá íínerí táhjátsámeítýúmé o ímillédú nihñéétsihvúré ícyahíjcyámeke ó pícyoó íñujííne avyéjajte ditye íjcyaki. ²⁷ Aame míamúnáake íhtsútú táuhbaá éhne múúne núpájkityu méénúmeíñe lliyíhllóné úméhéiyi mewápújuhódu. Ehdu ávyéjuutéimye Llihíyóo oke ávyéjujtsódu. ²⁸ Áámeke ó ájcuú éhne tsítsívé mícúruwa ímíwu ájchúcunúdu néébedívu. ²⁹ Aane ihdyu óvíi ímiááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

3

Tsáádíyi íjcyáne cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

¹ Téhdure Tsáádíyi íjcyáne cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Píívyéébé Apííchó 7-nevádú nééne dííbyedi íjcyaaabe 7-meváké mícúruke éjécunúhíjcyaaabe ámuhákye néehíi: Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ámuha mékévaúcunúhíjcyará Píívyéébeke ámuha meúraávyénetu. Áronáa tsá ámuha ímí

meúraávyetúne. ² Áánéllii téi**ibúwá** meijcyáne métsúúraméí ímí dííbyeke ámuha meúraávyéíyóneri dííbyedítúyú ámuha memújtátuki. Muurá ó waajácú díbye ímillédú ámuha meijcyatúne. ³ Méitsáávé éíjyúu ámúhakey ditye úwaabóné tsúúca ámuha mecáhcujsóne. Ááne meímí**báávyéne** tsiíñe ímíñeúvú dííbyeke méúraávye. Muurá ámuha meímí**báávyétúhajchíí** éhne múúne naní múnáajpi wáájácúratúné tsáhdu o tsáábe ámúhakey ó tuvááóvaáhi. ⁴ Árónáa ijcyámé tsaate ámúhadítúyú ímityúné méénutúme. Aame ímiáámé íjcyánéllii óóma íjcyaa tsaímíyé tsítsíj nééné wajyámuunévú iújcámeíñema. ⁵ Ínerí táhjátsámeítúyúme ehdu íjcyaaíhi. Ááme mémeháñé tsá o páacyúityú wágóóóvéítúyúme mémeháñé cáátúváne waajácúháámitu íjcyane. Áámeke ó bóhówájtsoó Llihíyodívu, téhdure níjkyéji múnáadívu. ⁶ Aane ihdyu óvíi ímiááné lléébo**me** cáhcujsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Piradéepiári íjcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

⁷ Téhdure Piradéepiári íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu íllu caatúnu: “Ímiáábé állíúútuube Dabííúvú avyéjú dííbyedi íjcyaa**be** pááyucúné tsá múha wátájcóityuróne. Áhdure díbye wátajcóné tsá múha pááyúcúityuróne. Aabe ámúhakey néehíi: ⁸ Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá dúhcú íbúwá ámuha menéérome ímí táuwaábó méúraávyehíjcyá oke tóónutúmére. Áánéllii ámuha meúwáábóíñé uwááboju ámúhama

o pááyucúné tsá múha wátájcóityúne. ⁹ Áronáa ijcyámé tsaate jodíómú íjcyarómé Naavéné icyánéjcuré úraavyémé íllure iállíñe tahñéjtedi díllómeímye. Árome ícúbáhrámeíñetu ámúhá lliiñévú imíhmoúbáne ámúhake ávyéjútsoó ámúhake o wáyyune iwáájácúnema. ¹⁰ Muurá íhnáhóóróné pañe ímí oke ámuha mecáhcújtsonéllii ámúhake ó téhmeé ííñújiri ícúbáhrameí íjcyánetu. ¹¹ Aane lléváhréjucó o tsááiñe. Áanéllii múu muhdú ámuha meícyahíjcyádú tsaímíyé ijcyá ámúhá wáábyutájucó íjcyáneri ámuha mebánúmeítyuki. ¹² Muurá íínerí táhjátsámeítyúmeke ó pícyoó Tápiivyéébé duurúvájá apíhajcúnédú néeme ditye íjcyaki. Aame tsá mújyú díbyedítyú íínéityúne. Áamedítyú ó caatúnuú díbye mémema íhcyóómi béhne Jerotsaréé níjkyéjiri íjcyácóómi méme. Áhdure ó caatúnuú béhne tamyémé diityédítyu. ¹³ Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Raoditséari íjcyané cahcújtso múnáa éllevu cáatúnúmeíñe

¹⁴ Téhdure Raoditséari íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Píivyéébe páneeréé ípívyéjtsoobe íjcyaduré ícyahíjcyaaabe allíútuube ámúhake nééhií: ¹⁵ Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ímí oke ámuha meúráavyéturómé tsá oke meíhvéjtsotúne. Aane ihdyu ó ímíllerá tsaímíyé oke ámuha meúraavyéne. Aane ámuha meímíllétúhachíí óvíjyacóóne. ¹⁶ Ehdu múhdurá oke ámuha medárhívénéllii

ílluréjuco ámuhákye o wáágóoíñe. ¹⁷ Muurá ámuha ménehíjcyá íhtsutúmé ámuha tsaímíyé meíjcyame íínetú mepíhtotúne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúmeítyú nucójpítsówu íevejte múúne íjcyadu ámuha meíjcyane. Áhdure tsá ámuha mewáájácúmeítyú hállúvatúmé múúne íjcyadu ámuha meíjcyane. ¹⁸ Áánéllii oke métáuméí ámuhákye o ímíbájcho núcójpítsó nénéhjitú ámuha mebóhówaúcunújúcóótuki. Muurá ámuhákye o píáábóneri botsíi ámuha mewájácúúveé ímíánejcúvú éhne múúne íhyálluúné ímityúmé ityáábótsámeíñe botsíi ímíñeúvú íítedu. Óhdi ímíá uwááboju íjcyane ímíñeúvú mecáhcújtsóne méímíjpyeté éhne múúne óoro cúújúwari chócóóvénetu íñéhní wágóóóvéne Boone ííne ímíjyaú tene íjcyadu ámuha meíjcyaki. ¹⁹ Muurá o wájýúmeke ó úwaabó ditye óóma íímíbáávyeki. Áhdícyane ímíááméré meíjcyáne méímibáávyé múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu. ²⁰ Ámuhákye ó píúvahíjcyá éhne múúne llééhówatu mepíúvadú oke ámuha mecáhcújtsóhajchíi ámuhákye o ímíbájcho tsaímíyé menáhbévájcatsíki. ²¹ Muurá íínerí táhjátsámeítyúmé ímí ícyahíjcyámeke ó pícyoó táúniúvú muhdú llihíyó oke íúniúvú íavyéjuvu pícyohdu. ²² Aane ihdyu óvii ímíááne lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtsó múnáake néhíjcyáne.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

4

Píívyéébe ávyéjújtsámeíñe

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjitu lléehowa pááyúacunúne. Áané pañétúu oke tsiíñe éhnée íhde rojrócó mellíjchúnej kéévádú íhjúvaabe néehíí:

—Cáhawáá taéllevu dichá muhdú pájtyeíñehjívú uke o úújétsoki.

² Áijyúu Píívyéébé Apííchó piáábori ó ájtyumí teene níjkyéjí pañe ávyéjú ijyáwá hallúrí tsaapi ácuúacunúúbeke. ³ Áábé ámítsaráhcóo jájpeé, conarínaa, íjcyáne neewáyúúcú ‘rutúrútú’ nééné ámítsaráhcódu. Aanée teewa íjyáwá hallútú tuuhi pajtsícunú imíwu ‘ejmerááda’ némeíñe neewáyú áchaúacunúdu. ⁴ Ááwá úniúúcuríi tsíwahji 24-wava íjcyane idyé ó ájtyumíhi. Áwáhjí hallúríi téhduméré 24-meva túkevétsojte óóró chahíwáánema íjcyame ácújcatyéme wajyámúúné tsítsíjáhjíúvu. ⁵ Aanée pañétúéwatu rórihcyóné íhnáhó ihjúvává éhne múúne chijchi íhjúvádu. Áánetúu tééwá úmíwari 7-neva peetéháñé 7-nevádú nééne Píívyéébé Apííchó íjcyáne nááve. ⁶ Téhdurée tééwá úmíwari nújpacýódú ‘rauráú’ nééneé. Átsihyíi 4-meva iyámédú néémé hálluúúné panéjcuvatú íjcyame tééwá hallúrí panéjcuvári. ⁷ Áámedítýúu tsaapi bájú oohííbyécobádu. Áánetúu tsijpi jééú ocájídyu. Áánetúu tsijpi húmí míamúnáájpi humídu. Ááne tsíjpií méwáájicobádú néébe wállúríjíúacunúhi. ⁸ Áámedítýúu 6-wava íhñúwaane tsáápiitsádítýú íjcyámé hálluúúné patsíhjívatúre. Aamée ‘dáj’ néétune cójíhájchótá pécójhájchótá nehíjcyáhi:

Panévatúré íhtsútuube Píívyéébe ímiáábé u íjcyaaabe

íjcyaduré ú ijcyá dipíívyema íjcyátuúbe.

⁹ Ehdúu diitye 4-meva íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcunúúbé mújyú dsíjívéítyúúbeke duurúvahíjcyá téhdújtsomére. ¹⁰ Áhdurée idyé diitye 24-meva túkevjtsojte dílbyé úmíwávú imíhmóubáne dílbyeke duurúváhi. Aamée íchahíwááné dílbyé lliíñévú iwájójcöne nééhií:

¹¹ Píívyéébe múúhá avyéjuube u íjcyaaabe ihdyu téhdújuco panévatúré íhtsútuube u íjcyaaabe u ávyéjúúne. Áábeke ihdyu uke muha máávyéjútsohíjcyá páneerée u ímillédú u ípívyéjtsonéhjí dityájpíyé íjcyáábeke.

Ehdúu nehíjcyáme.

5

Obééjáuúdu néébeé

¹ Áhdurée ó ájtyumí diibye íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcunúúbé panéjcuvaré cáátúvaháámí waajácuháámí éjécunúné ímiánéjúcúéhójsiri. Áhaamí 7-neva wáúmíñúmeíháámí ténevádú ejké múha íhdícyame téhaami ipááyútuki. ² Ájyúu níjkyéji múnáajpi íhtsútuube kéévánécoba nééhií:

—¿A íjcyámé tsaate ímiáámé téhaami pááyúciyóme? ³ Tsá muurá tsáápíuba níjkyéjima ííñújri íjcyamedítyú ímiáábé íjcyatú téhaami ipááyúúne éévéiyóme. Téhdure tsúúcajáa dsíjívemedítyú tsá tsáápíubaré íjcyatúne. ⁴⁻⁵ Ehdúu dibye nééneri o táhíjcyárónáa tsaapi diitye túkevjtsojtédítyú oke nééhií:

—Tahdíñe bóhoj. Muurá íjcyaaabe tsaapi Jodáá dohjíba múnáajpi Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe bájú oohíbyédú íhtsútuube íjcyaaabe. Aabe ihdyu óví téhaami paayúcu ímiáábée íjcyane úújétsoóbe.

⁶ Ehdúu oke dibye néérónáa teene ávyéjú ijyáwá úníuri diitye túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj pñe ó ajtyumí obéejáuúdu néébe íjyócunúúbeke. Áábekée boohówáné dityée idsíjívétso díbyeke méénunéhji. Áábejtóónée 7-jtoova íjcyáábé hálluúúné téhdunéré 7-uva Píívyéébé Apííchó 7-nevádú néene páneere íñujívú wállómeíñe náávé íjcyane. ⁷ Aabée diibye obéejáuúdu néébe íavyéjú ijyáwá hallúri ácuúcunúúbe éllevu ipyéene ujcú téhaami díbyé ímiánéjcuéhójtširi íjcyaháami. ⁸ Aabée téhaami újcúúbé lliñévú diitye 24-meva túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú néeme míhmóubáhi. Aamée ítyujkévevu íjcyumúbáánema íjcyámedi téhdure óóróihllóne. Áihllóji pañée tsanééré pácuúcu wahpécunú muhdú Píívyéébema díbyeéjté meihjyuváné díbyedívú úújetéhíjcyáne nááve. ⁹⁻¹⁰ Aamée díbyeke idyúúruváné béhju majtsíjyú májtsívaju íllu néehíi:

Apáabyéré ímiáábé u íjcyaaabe ihdyu ú piivyété téhaami u páayucúne. Úpée muurá múúha wájyuri u ícúbáhrámeíñe ú dsíjívéhi. Aabée dítyujpácýó u wáágóonej tééveri múúhake panévá íñújíñe múnáa páhdúváré íhjúvámema ú ímíbajchó ímí Píívyéébema muha meíjcyaki. Áánemáa múúhake ú

picyóó dííbyé avyéjújete muha meíjcyaki.
Áhdurée múúhake ú picyóó llúúvájte muha
meíjcyame dííbyeke meíícúveki. Aame muha
meíjcyaa ávyéjújte ííñújiri.

Ehdúu nééju májtsiváme.

¹¹⁻¹² Áámekée o íítehíjcyánáa avyétá mityámé
níjkyéji múnaa eevératu íjcyame téhdure kéévánécoba
íllu nééju májtsiváhi:

Obééjáuúdú néébee ícúbáhrámeííbyé ihdyu
tehdújuco panévatúré íhtsútuube íjcyabe
pane wáájacúne. Áhdure tehdújuco
díbye avyējúúne. Áábeke ihdyu metsu
maávyéjújtsó dúúrúvamére.

Ehdúu nééju májtsiváme.

¹³ Téhdurée idyé ó lleebó páábé ihdeejpi níjkyéjiri,
ííñújiri, ííñújí pañe, nújpácýó pañe, íjcyame íllu
nééju májtsiváne:

Eene avyējú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbee,
obééjáuúdú néébee, íjcyamútsí panévatúré
íhtsútujtéstí íjcyámútsikye ihdyu tehdújuco
metsu maávyéjújtsó dúúrúvaméré múijyú
níjkéváityúne.

¹⁴ Ehdúu nééju ditye májtsiváné boone diitye 4-
meva iyámédú nééme nééhií:

—Ehdu teene tehdújuco. Áánetúu diitye
túkevėjtsojte imíhómóúbáne diityétsikye duurúváhi.

6

Waajácuháámi páyuuvéne

¹ Átsihdyúu o íiténáa tsúúca diibye Obééjáuúdu néébe teene waajácúháámí éjketa tujkénúene idyóváajcáróne paayúcúhi. Áanáacáa ó lleebó chijchi múu íhjuvádú oke tsaapi diitye 4-meva iyámédú néémedítýú nééneé:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj. ² Ahdújucóo o íitécunúné dibye pááyúcúháámí pañe tsítsíibeúvú íjú hallúrí tsaapi tubóowama íjcyáabeke. Aabée íhtsútuube méénujcatsityu íjcyáabeke cháhiwávú ditye ávohjácoobe péé méénujcatsivu tsíjtyeke ityáhjaki.

³ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé oke tsijpi diitye 4-meva iyámédú néémedítýú nééhií:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj. ⁴ Ahdújucóo o íitécunúné téhaamí pañe tsijpi íju tújpaábyeúvú néébeke. Áábé hallúrí íjcyáabeke néemeíñé dibye pámeere ííñújiri míamúnaa íjcyámeke ityútávajtso ditye illíhyánújcatsíki. Áábedíi ávyétá íhtsútú néené cávaájco.

⁵ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néémedítýú tsijpi oke nééhií:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj. Ahdújucóo o íitécunúné téhaamí pañe tsijpi íju cúuvéébeúvú néébé hallúrí íjcyabe eevéjé éjécunúbeke. ⁶ Áanáacáa ó lleebó diitye 4-meva iyámédú nééméj pñétú tsaate nééneé:

—Ícyooca tsájcoojí wákimyéí hallúvú tsáne áámuréjuco tríigo újcúmeíñe. Áánetu tsebáadá 3 áámuréjuco újcúmeíñe. Áánéllii tsáhájuco múu

Íjyácunújúcootú bíínójpácyoma dúúrúbajpácyó úújcúíyóneri.

7 Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néémedítýú nihñééjpiyé oke nééhií:

—Éje, cáhawáa dihtécunuj. 8 Ahdújucóo o íhtécunúné téhaamí pañe tsijpi #ju lljcyáábeúvú néébé hallurí Dsijívé imyémé íjcyáábeke. Áábe déjutúu tsijpi tsáábe mémé Ícúbáhraméi. Áámútsikyée némeíñé tsahdúnéécuéllé míamúnaa ííñújiri Íjcyámeke dityétsí idsíjívétso méénujcátsii, ájyabaa, chemee, íjcyáneri. Áhdurée diityétsikye némeíñé iyámedi diityéké dityétsí idsíjívétso téhdure tsahdúnéécuélle.

9 Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe idyé ó ájtyumí Píívyéébé #cúvé waijji líiñe dííbyé ihjyúu íhvéjtsotúmé ímí úwáábohíjcyáné hallútú ditye dsíjívétsóméhjike. 10-11 Áámé wajyámúúnée tsítsijáhji íjcyame wáníjcyámeí kéévánécoba ílluú:

—Ávyéjuube Píívyéébe ímiáábé u íjcyaaabe muhdú u néhdújuco u méénúúbeke uke muha menée ¿múijyú ííñújiri íjcyame míamúnaa múúhakyée dsíjívétsómeke tééné hallútú u ícúbáhraíñe? Áánélliihyée diityéké némeíñé diityékée idsíjívetsódú téhdure íñahbémú Críjtó #cúve múnáake dityéi dsíjívetsóné ditye ityéhmeki.

12 Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe ó ájtyumí ávyétá

ihnáhó ííñuji váúmeíñé tujkéveri cóójíejpi nuhba cúúvenúné ávyeta kímóóvé wajyámuj cúúvédu. Áánetúu péjcoejpi tújpacyóduréjuco íjcyane. ¹³ Áánáacáa mĩicuru dojcó ííñujívú éhne múúne higyéeráhe néévá tsíjpáné kiijyébari dójcodu. ¹⁴ Áijyúu caame íévehóowá pevétsíiyéjuco éhne múúne waajácuháámí mepívíyoácódu. Áhdurée caméwajúnema móóáj pĩine íjcyáhbaújí iine tsiéllévúréjuco. ¹⁵ Áijyúu pámeere míamúnaa ííñújiri íjcyame ávyéjutee, ehnéva múnaa, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume páátánúmeí néwáyúcobáné raahóvú wáhyejúné pañévu. ¹⁶ Aamée teene néwáyúcobáneke, caméwajúneke, néehíí:

—Múúhá hallúvú méuhnóbá íavyéjú iijyáwá hallúrí ácuúcunúúbé múúhake íajtyúmítuki, áhdure Obéjájwuúdu néébe múúhadi ícúbáhráiyóné íhdétu. ¹⁷ Muurá tsúuca múúhadívú ícúbáhraméí wajtsí múha áábúcutyuróne. Ehdúu néeme téhaamí pañe o ííte.

7

Ijraémudítýú tsaate Píívyéébeéjte

¹ Átsihdyúu idyé tsiíne naavédú nééne pañe ó ájtyumí 4-meva níjkyéji múnaa ííñújiri patsíhjívárí íjyóócújcatýemeke. Téhmehíjcyámée ííñujíi, móañee, bájunee, íjcyane kíjyeba ivááútuki. Áámekée némeíñé ííñújima nújpacyo ditye ityútávájtsoki. ² Árónáacáa tsijpi diityédítýú nuhba tsáhícyánéjcutu Píívyéébe mémé cáátúnúmeíñema tsáábe néé

kéevánécoba: ³ —Métútávájtsodiñéi íñujii, móañee, bájunee, íjcyane Píívyéébé ícúve múnáá úmicóónetu dííbye mémé mepícyóótúné hajchóta.

⁴⁻⁸ Aanée oke tsaate néé 12 dohjíba múnáa ijraéémú íjcyamedítýú 144,000-mevá úmicóónetu teene Píívyéébe mémé tsúúca pícyámeíñe: Jodáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Robéé dohjíbatu 12,000-mevaa, Gáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Atsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Netaríí dohjíbatu 12,000-mevaa, Manatsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsimeóó dohjíbatu 12,000-mevaa, Revíí dohjíbatu 12,000-mevaa, Itsacáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsaboróó dohjíbatu 12,000-mevaa, Jotsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Bejamíí dohjíbatu 12,000-mevaa, ehdu.

Tsítsíjáhjima íjcyame

⁹⁻¹⁰ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tétsihyi diíbye íavyéjú ijyáwá hallúri ácuúcunúúbee, Obééjáwuúdu néébeé, íjcyámútsí úmíwari ávyétá mityáné míamúnáa eevératu panévá íñujíine múnáa íjcyame páhduváre íhjuúvámeke. Áámé wajyámúúnée tsítsíjáhjuúvú nééme wájjuhóónema íjcyame kéevánécoba nééhií:

Muurá pajtyéteju tsáá íavyéjú ijyáwá hallúri ácuúcunúúbee, Obééjáwuúdu néébeé, íjcyámútsidítýu.

¹¹⁻¹² Téhdurée idyé tétsihyi diitye túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj piine pámeere níjkyéji múnáa íjcyame imíhmóúbáne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

Tehdújuco ihdyu Mépiivyéébé múijyú
 níjkéváítyuube panévatúré íhtsútuube
 ávyéjuube íjcyaaabe pane wáájacúne. Áábeke
 ihdyu metsu maávyéjútso dúúrúvamére.
 Ehdú teéne.

Ehdúu néeme níjkyéji múnaa.

¹³ Áánáacáa tsaapi túkevéjtsójtédítýú oke néehíí:

—¿Aca aatye eene tsítsíjáhjima íjcyámeke ú
 waajácú kiátú ditye tsááneé? ¹⁴ Áánélliihyée o
 néehíí:

—Tsáha, Ávyéjuúbej, u ihdyu ú waajácú diityéke.

Áánélliihyée oke neébe:

—Íjtyée ímíbaavyé Obééjáuúdu néébé tujpácýó
 wágóóóvénej tééveri. Aamée ávyetá ihnáhó
 néené ícúbáhraméí ííñújiri íjcyánetu pajtyéhi.

¹⁵ Áánéllii ícyooca Píívyéébema íjcyame dííbyeke
 íícúvehíjcyámeke ííne imíjyaú pícyoóbe. ¹⁶ Aame
 tsáhájuco múijyú ájyabáávatéityúne. Téhdure
 tsáhájuco ditye ádópívyenúityúne. Tsáhájuco múijyú
 nuhba diityéké áñúityúne. ¹⁷ Muurá ávyéjú ijayáwá
 úníuri íjcyaaabe diityé tehmeébé Obééjáuúdu néébe
 tsaímíyé diityéké túkévejsómé ííne imíjyaú íjcyáhi.
 Áámedítýú Píívyéébe kímóóve wáágoómé tsá íínerí
 kímoovéjúcootúne. Ehdúu oke túkevéjtsójtédítýú
 tsaapi néé naavédú néene o ííténé pañe.

8

Nihñéeháámíré waajácúháámí páyuuvéne

¹ Áijyúu idyé nihñéeháámí éjketaré
 idyóváajcároné diibye Obééjáuúdu néébe

paáyúcúháámí pañe ó ité níjkyeji dáilhañéréjuco íjcyane wahájchotáwu. ² Áánaacáa ó ájtyumí 7-meva níjkyéji múnaa ítyukévevu rojrócóónema íjcyame Píivyéébé úmíwari íjcyámeke. ³ Áánetúu tsaapi dííbyé ñcúvé waijí úniúvú íjyócuuvévá dííbyeéjté dííbyema íhjúvahíjcyáne náávé mítyane pácúúcu óoróíhlló pañe íjcyánema teene icyóvájtsóneri dííbyeke ííícúveki. ⁴ Aanée teene pácúúcu díbye cóvájtsóne ójtsó úújeté Píivyéébedívu. ⁵ Átsihdyúu dííbyeke ííícuvéíjitu teene lííyíhlló pañévú cújúwayúúhá iújcune díbye ííñújí hallúvú wááónemáyé apííchówu chíjchímuba 'roríhrórí' dóvájaavéhi.

Rojrócóóné líjchúmeíñe

⁶ Áánaacáa diitye 7-meva níjkyéji múnaa tsúúca ímíbájkímyeí írojrócóóné illíjchuki.

⁷ Aanée tujkénú tsaapi írojrócó líjchúné tujkéveri cújúwama tújpacyo úmeváné páwahji nééne dójcóneri tsahtúnéécuéllé ííñuji áiivyé bájúnemájucu.

⁸ Ááne boonétúu idyé tsijpi írojrócó líjchúné tujkéveri caméhbáúcobádú nééne péétécunúné móóá pañévú áákityéné nújpacyo tsahtúnéécuéllé píivyetétsó tújpacyóvuréjuco.

⁹ Ááneríi tsahtúnéécuéllé téjpacyó pañe íjcyame dsíjivéhi. Áhdurée tsahtúnéécuéllé téjpacyórí úllénéj cújúwamííne wágoovéhi.

¹⁰⁻¹¹ Ááne boonétúu idyé tsijpi írojrócó líjchúné tujkéveri níjkyéjitu 'Paapáwa' némeíñe mñcúruwácoba áákityé péétécunúúberé páneere

téhiñé pañévu. Áánerí tsahtúnéécuéllé nújpacyo páápañújpácyo mítyame míamúnaa iádóne dsíjívéhi.

¹² Ááné boonétúu idyé tsijpi írojrócó lljchúné tujkéveri nuhba cóójíejpii, péjcoejpii, mícúruu, íjcyame tsahtúnéécuéllé áábatémé tsá ímí ájchújúcootúne.

¹³ Áijyúu méwaajidú néébe íévéhóówari wáhpeebe kéévánécoba nééhií:

—¡Máidáátsoju ihdyu ííñújí hallúrí íjcyané míamúnáake tene pájtyeíñé nihñéjteré 3-meva níjkyéji múnaa írojrócóóné lljchúcoóca!

9

¹ Ároné illúhwuúrée tsúúca tsijpi írojrócó lljchúné tujkéveri mícúruwa níjkyéjtu ííñújívú áákityé wáhyéjúcoba ávyéta pañé néhejú watájcó ipááyúcuki. ² Aabée téhejúcoba pááyúcúnetu mítyane ojtso ijchívyé éhne múúne wájcyoha péétene ójtsodu. Aanée cóójíejpi núhbake wátajcó cúúvéncóbaúvuréjuco. ³ Aanée teene ojtso pañétú tséreemu cájtume tsújaavé páneere ííñújiri óóvimu núúodu míamúnáake íñúúoki. ⁴⁻⁵ Áámekée némeíñé apáámyekéré Píívyéébe mémé íúmícóónetu íjcyátúmeke ditye ícúbáhra 5 nuhbává hajchótá diityéké dsíjívétsotúmére. Téhdurée diityéké némeíñé ííñújiri páneere úmehéénema bajtsóháñé íjcyane ditye ícúbáhrátuki.

⁶ Ehdu tene pájtyeococa míamúnaa ídsíjívéíyóneri íjyácunúróme tsá dsíjívéityúne.

7 Aamée diitye tséreemu panéjuco míamúnáá humínédú íhyúmíne néeme óóró chahíwaanédú néenema íjcyame tsúuca íjcyátsíivyé éhne múúne méénujcátsíllíi íjsumu íjcyátsíivyédu. 8 Áámé níwacóónéé walléémú níwacóóné hajchónéhjí íjcyámé ihwájíiné bájú oohíbyécóbá ihwájínédu. 9 Ááméj píujíinéé úwáñé miihónédú néenevu wátájcámeímyé wáhpene ihjyúvá apííchówu éhne múúne méénujcátsívu íjchíemíiné íjsumu líicyuhcóné íhjuvúdu. 10 Áámé nuówáánéé óóvíímú nuówaanédú téeneri ditye míamúnáake tsáhojtsí nuhbává hajchótá ícúbáhraíñe. 11 Áámé avyéjuubée íjcyabe téhdure wáhyéjúcoba ávyéta pañé néhejú avyéjuube íjcyáábe mémé heeberéómú ihjyúrí Abadóo. Áánetúu gríéégómú ihjyúrí Aporíó ‘tútavájtso múnáajpi’ nééiyóne.

12 Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe ícúbáhraméi pájtyene. Áronáacáa némeíñé tsiiñéi míñéecu íjcyane.

13-14 Átsihdyúu idyé tsiiñe téhaamí pañe tsijpi diitye níjkyéji múnáadítyú írojrócó líjchúné tujkéveri Píivyéébé ícúvé waíjí óórótu méénúmeíjí hallúrí ócájij tóónédú néenéj pínétú tsaapi dííbyeke nééhií:

—Tsíñaácó aatye 4-meva naavémuke eene Eoparáátej téehí únútu dóhjívámeke. 15 Ahdújucóo díbye tsíñaácómé tsahdúnéécuéllé míamúnáake dsíjívetsóné ímichíi ihdyu téijyú wáábyutájucó pícyámeímye. 16 Áijyúu némeíñé diityé tsodáhómú íjsumudi úlleme 200 millóóné íjcyane.

17 Ááméj píujíinetú ímyéenujcatsí miihóné chíaicyaté páhduváre némiíhójí tújpámiíhójíúvuu, líjcyámiíhójíúvuu, ajtyúvámíhójíúvuu, íjcyane. 18 Áánetúu diityé iijúmú níwaúúné bájú oohímyé níwaúúnédú néémé ihjyúháñetu cúújuwaa, ojtsoo, atsóóperee, íjcyane íjchívyéneri tsiíñe mítyane míamúnaa dsíjívé tsahdúnéécuélle. 19 Muhdú íhjíyáa íhjíyúháñema íbówaañe ííñimyémú níwaúúnédú nééneri míamúnáake líihyánuhíjcyáme.

20 Árónáacáa dsíjívétúmé tsá ímityúné imyéénuhíjcyané íhvéjtsotúne. Tsáháa ditye naavémuke icyáánívahíjcyané íhvéjtsotúne. Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú íbóhíúbamáyé íjcyátúmeke óórotu, úwááñéwatu, nééwáyutu, úméhetu, méénúmeímyéhjike icyáánívahíjcyane. 21 Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú ídsíjívétsócatsíhíjcyáne, íwáábyénúcatsíhíjcyáne, íhdícyámema ídyómácócatsíhíjcyáne, íñánícyatsíhíjcyáne. Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe.

10

Níjkyéji múnáajpi waajácúháámíma íjcyane

1 Átsihdyúu idyé tsiíñe naavédú nééné pañe ó ájtyumí tsijpi íhtsútuube níjkyéji múnáajpi íhyallútú tuuhi cápátsiúcunúúbé ojtsó pañe cáámetu níityéébeke. Áábe húmíí ajchúcunú cóójíejpi nuhba ájchúcunúdu. Áánetúu íjcyúbaacu peetécutú cúújuwa peetécutúdu. 2 Aabée waajácúháámíwu wájihtúcunúháámí éjécunúúbé ímiánéjcúejtúhá túvaúcunú móóatu. Áánétúu náníñéjcúejtúhá

túvaúcunúúbé ííñújitu. ³ Aabée éhne múúne bajú oohííbyécoba íhjuvadáú ávyetá íhnáho íhjuváné tujkéveri 7-meva chíjchimu íhjuvává ávyetá íhnáho. ⁴ Aanée ditye muhdú néene o cáátúnúyónáa tsaapi oke cáámetu néehíí:

—Caatúnudí ditye íhjuváne. Téhdure muucá dúúbállédí teéne.

⁵ Áané boonétúu diibye níjkyéji múnáajpi eenée móóama ííñújitu tárívájaúcunúúbé ímiánéjcúehójtí cáámevu íhbúcúhi. ⁶ Áánemáa múijyú dsíjívéityuube páneere íévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji, nújpacyo, múhdúné tsíeméné íjcyanéjji ípívyéjtsóobe mémeri neébe:

—Ímiáané tsúúca páneere níjkévaíñe éévé úújetéhi. ⁷ Muurá 7-meva níjkyéji múnáa íjcyámedítyú nihñéejpíyé írojrócó líjchúcúcooca páneere ílluréjuco níjkévaíñe Píívyéébéé múha wáájácutúné íhjuú uubálle múnáake néhdújuco. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi eenée móóama ííñújitu tárívájaúcunúúbe.

⁸ Áánetúu cáámetu óoma íhjuúvaabe tsiíñe oke néehíí:

—Aadi níjkyéji múnáajpi eene móóama ííñújitu tárívájaúcunúúbedítyú éhaami waajácúháámíwu duúcu. ⁹ Ahdújucóo o pééne o táúmeíñe téhaamíwu dííbyeke. Áánéllíihyée oke neébe:

—Áju, májcho téhaami. Muurá u májchone íimúwu néerone díhbáú pañévú páápáñuúhi.

¹⁰ Ahdújucóo o újcúháámíwu o májchone ímiáané íimúwu néerone táhbáú pañévú páápáñuúhi.

¹¹ Átsihvúu oke neébe:

—Íjcyánéi díhyallúrí tsiíñe pámeere míamúnáake u úúbáalleíñe ñná diityéké pájtyeíñe panévá iñújíñe múnaa páhduváré íhjuvámeke pámeere íavyéjurtémájuco.

11

Míityétsi uubáalle múnáajtétsi

¹ Ehdúu oke iñéené boonétu eevéivu oke íajcúne neébe:

—Íiyi dehvété Píívyéébé duurúvájama dííbyé ñcúvé waiji. Áhdure ú éeveé múhdúmevá tééjari dííbyeke dúúrúvahíjcyámeke. ² Áánetu ihdyu tééjá llahájtí tsúuca tsííñe iñújí múnáá hójtsí pañe íjcyane tsá u éevéityúne. Muurá 42 nuhbává tétsii Píívyéébé cóomiya íjcyame técoomi tútávajtsoóhi. ³ Áijyu ó wálloó míityétsi kímóóvé wajyámuma íjcyamútsí táuubállé méénúímútsikye dityétsí tamyémeri 1,260 coojívá hajchótá iúúbáalle ñná pájtyeíñe. Ehdúu oke neebe cáámetu óoma íhjuvúaábe.

⁴ Aane diityétsí íjcyane nééiyóné eene páné iñújí avyejuubéré Píívyéébe íjcyáábé úmíwari orívohéécuma míñéecu peete íjcyane. ⁵ Áámútsikye múnáájt sórómeke dsíjívétsóimútsí cúújuwa diityé hallúvú ñrípiácóneri. ⁶ Ehdu ñná pájtyeíñe iúúbáalléné hajchótá nééimútsí tene íállétuki. Téhdure nújpacyo tújpacývuréjuco dityétsí píívyetétsoíñe íñújíri íjcyámeke páhduváré nééne chémeháñeri íchémétsoki.

⁷ Áronáa teene iúúbáallehíjcyáné dityétsí níjkévacooca iyáábécobádú néébe teene

wáhyéjúcóbá déjúcotu íjchíívyeebe diityétsima imyéénújcatsímútsikye dsíjívétsoóhi. ⁸ Áámútsí itémehóócú dómájcóratúné ícyahíjcyaa íhtsútu cóómí Máavyéjuubée wátyétyécúmeícyóómí uulléjijtónéj piine técoomíyé Tsodóoma, Ejíhto, némeícóómí pañe. ⁹ Áhóócuúvuke pápihchúúj coojíváj piinévéjuco panévá íñujíine múnaa íitehíjcyáhóócuke tsá múha ímílléityú tsaate cúúune. ¹⁰ Aame ávyeta téeneri íimíjyúúvéne iwáñehjívaténé pañe tsíeménehjívú bohbanújcátsííhi. Ehdú ímíjyúúveímyé íjyévéhreváa dityétsí diityéké Píívyéébé ihjyu íúwáábóneri pátsáricyohíjcyánéllííhye.

¹¹ Áronáa téhdune 3 coojíváj piinévé Píívyéébe tsiíne diityétsikye bóhíítsómútsikye íajtyúmíne míamúnaa ávyetá íhnáhó íllítyeéhi. ¹² Áámútsikye tsaapi cáámetu kéévánécoba neéhi:

—Métsa íllevu. Ahdújuco diityétsí pééíne cáámevu ojsó pañévú ímunáa diityétsikye íténáaaca. ¹³ Áijyu ávyetá íhnáhó ííñuji vááúmeíñeri técoomítyú tsátsii jááhañe cáhvyábáneri 7,000-meva míamúnaa dsíjíveéhi. Ááneri cóejte ávyetá íhnáhó íllítyéne Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáábeke ávyéjútsoóhi.

¹⁴ Ehdú míjyúújúco ícúbáhraméí pájtyeíñe. Áronáa íjcyanéi tsiíne ícúíye téené boonétú pájtyeíñe.

Níhñéjpyé írojrócó llíjchune

¹⁵ Aanée níhñéjpyé níjkyéji múnáajpi írojrócó llíjchúné tujkéveri cáámetu tsaate kéévánécoba neéhií:

Naavéné avyéjú ííñújiri íjcyaróné
 Mépiivyééberéjuco cáávacúné iyyéjuco
 Críjtoma íavyéjuutéki. Ááberéjuco tééjǵ
 avyéjuube íjcyaiñé mújyú níjkéváityúne.

16-18 Áánáacáa 24-meva túkevǵtsojte Píívyéébé
 úmíwari íavyéjú iyyáwáané hallúrí ácújcatyémé
 dííbyé lliñéví imíhmóúbáne dííbyeke dúúruvámé
 nééhí:

Tehdújuco Ávyéjuube Píívyéébe íhtsútuube íjcyaduré
 u ícyahíjcyaaabe dííhnhátori u ávyéjuuténe.
 Aabe ííñújiri íjcyané míamúnaa úhdivu
 cááyóbahíjcyámeke u ícúbáhráíñe éévé
 úújetéhi. Áhdure tsúúca dsíjívéjúcórómema
 muhdúhjáa dítye ícyahíjcyané u ímíbájchóíñe
 éévé úújetéhi. Aabe dííicúve múnaa
 íhtsútujtémáyé ídáátsojte uke íavyejúúlléne
 ímí díwákimyéí méénuhíjcyámeke tééne
 áhdovu ú ájcuúhi. Áánetu íllure ííñújiri
 míamúnáake tútávátsohíjcyámedi ú
 ícúbáhraáhi.

19 Ehdú Píívyéébeke dítye dúúruvánáa níjkyéjiri
 íjcyaja dííbyé duurúvaja páyúcúúvéne pañe ó
 ájtyumí dííbyé pityájcoju téhbá pañe íjcyané
 cajóónaba. Áánáacáa chíjchímuba dówáaavéné
 ávyeta 'roríhrórí' néénáa ííñuji vááúmeíhi. Áhdurée
 mítyane nújpácýowáané dojcóhi.

12

Wálleemútsí ápíchó nééné iyáábema

1-2 Áané boonétúu idyé tsiíñe muhdú tene pájtyeíñe uubállé ó ájtyumíhi: Tsáápillée ééválle iévéhoowávú óhdivu bóhówaavé cóójíejpi núhba ájchúdú íwajyámú néelleé. Aallée péjcoejpi núhba hallúrí íjyócunúllé chahíwá 12-meva mícúru. Aallée ihjyúcunúhijcyá íavyéneri. ³ Áanáacáa idyé apíichówu níhbácobádú néébe tújpáábyécoba bóhówaavéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyánetu íchahíwááné ávójcatyéhi. Áánétúu íjtyóóne 10-jtoova. ⁴ Aabée íbówari tsahdúnéécuéllé mícúruke wájojcó ííñújí hallúvu. Átsihdyúu íjyócuúvetéébé díille eenée itsímáváiñeri íjcyállé úniúvú dílle tsímávátsike idyóókí. ⁵ Áanáacáa tsúuca tsímáváalle wájpíwúuke páné íñújíne avyéjuube íhtsútuube íjcyáíbyeke. Áábekée Píivyéébe íavyéjuvu ujcú díbye dííbyemáyéjuco íjcyaki. ⁶ Áané boonée tsiiju úmivá íñéubará píivyétúné ííñújívu tsátsii Píivyéébe dííllema íhdénútsihvu. Átsihyíi íjcyáalleke dííbyere tehme 1,260 coojívá hajchóta.

⁷ Áané boonée níjkyéjiri níjkyéji múnáa avyéjuube Migyééré ihyájkímuma dííbye apíichówu níhbácobádú néébe téhdure ihyájkímuma íjcyáábema méénújcatsíhi. ⁸⁻⁹ Aabée Migyééré dííbyeke ityáhjáne waagóo tétsihdyu ííñújí hallúvú pámeere ihyájkímumájuco éhnehjáa éjyuuúvú ííñimyédi míamúnáake tútávátsohíjcyaaabe Naavéneke.

¹⁰ Áané boonétúu tsaapi níjkyéjitu kéévánécoba néehí:

—Tsúuca Píivyéébe íhtsútuube íjcyaaabe

íavyéjúejtéké pájtyetétsóíñe éévé úújetéhi. Muuráhjáa Ílli Crijtóke pícyoobe téené avyéjuube díbye íjcyaki. Aane tsúuca dííbyeke dííbyé cahcújtso múnáá hallúvú pájyuvaré cójáhajchótá pécóhajchótá állíúúnuhíjcyaaabe wágóoovéjucóó níjkyéjitu. ¹¹ Dííbyée tsúuca táhjátsámeí Obééjáwuúdú néébé tujpácyó wágóóóveneri. Aanée dííbye Obééjáwuúdú néébé uwaáboju cáhcujtsómé téhdure tsúuca dííbyeke tahjáhi. Áánélliihyée tsá ditye íllityétú idsíjívéíñeri. ¹² Ahdícyané méimíjyúú pámeere níjkyéjiri íjcyame. Áánetu ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ííñújiri íjcyámeke. Muurá tsúuca Naavéné wahájchotáréjuco íúmiwa íjcyane iwáájácúne ávyétá ihnáho icyáyobáávaténe nihñéréjuco míamúnáadi ícúbáhraíñe. Ehdúu tsaapi kéévánécoba néé níjkyéjitu.

¹³ Aabée dííbye níhbácobádú néébe tsúuca ííñujívú iwágóóóveíñe iwáájácúne imíllera éenée wájpíwúuke tsíímáválleke idsíjívetsóne. ¹⁴ Áronáacáa Píívyéébere nééjuri méwáájí núwácobácúdú nééne dííllédityú íjcyáneri wááménelle ípyée íicyahíjcyáhullévú íñéubará píívyétúné ííñújívu tsiíñe ííñimyédiyéjuco díbye díílleke ipátsáríjcyótuki. Aallée 3 pijcyábáj píínévú téhulle íjcyálleke dííbyere Píívyéébe téhmehíjcyáhi. ¹⁵ Áánélliihyée idyé dííbye níhbácobádú néébe dííbyere ííñimye íjcyaaabe íllímútuhjácó nújpacyo páneere icyáájávétsóneri díílleke imájcanútsóroki. ¹⁶ Áronáacáa ííñuji wácaavéné nújpacyo adúcúhi. ¹⁷⁻¹⁸ Áánetúu

awáá éhnííñevu dííledívú icyáyobáávaténe díílle hájkímumáyéjuco díbye méénújcatsíñé Jetsocríjtó uwááboju tsaímíyé úraavyémé Píívyéébé taúhbjaju néhdújuco ícyahíjcyámema.

13

Ápíchó néené iyáábemútsícyobácu

¹ Átsihdyúu móóá úniúvú díbye íjyócuúveténáa téémó pañétú apííchówu néené iyáábécoba íjchívyéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyáúhjitú nehniwu Píívyéébedítúú íhjuváné caatúváhi. Áánetúu íjtyóóne 10-jtoova íjcyánetu íchahíwááne. ² Aabée báju oohíbyécobádú néébéj tuhááñé báju ííjúj tuhááñédú néébé íhju apííchówu. Áábekée díibye níhbácobádú néébe picyóó ávyéjuube díbye íjcyaki. ³ Áábé níwaúúnetúu tsau tsaate cáváájcou dsíjívérou tsiíñe bóhíneri panévá íñújíine múnaa mítyane iúllévénúne dííbyeke ávyéjujtsóhi. ⁴ Áhdurée díibye níhbácobádú néébeke ávyéjujtsómé díbye iyáábécóbake ávyéjuutétsónéllííhye. Áánemáa díibye iyáábécóbádítúú néémeé:

—¿Aca íhya íjcyaaabe tsaapi áadidívú úújetéébe? Tsáháubá muurá múha íjcyatú dííbyeke táhjáiyóme.

⁵⁻⁷ Áábekée díibye níhbácobádú néébe picyóó díbye ííñújí avyéjuube íjcyá 42 nuhbává hajchóta. Áánemáa táúhbaabe díbye ímityúné Píívyéébedítúú ííhjuvaki. Áhdújucoo ávyéta néhni díbye íhjuváné dííbyedítúu, dííbyé duurúvájatuu, níjkyéjiri íjcyámedítúu, íjcyane. Áánemáa dííbyeéjtema ímyéénújcatsímyeke táhjaábe. Áábé hójtsí pañée

pámeere páné íñújíine múnaa páhduvaré ihjyuváme.
⁸ Aamée pámeere dííbyeke ávyéjujtsó dúúrúvamére.
 Áánetúu apáámyéré tsá dííbyeke ávyéjujtsotú
 íñújíikyée ípívyéévétúné ihdējuco idsíjiveíñé
 pítýájcámeíbyé Obééjáuúúú néébedi íjcyáháámitu
 imyémeháñé íjcyame. ⁹ Aane ihdyu óví ímiááné
 lléébome cahcújtsóhi. ¹⁰ Muurá tsíjtyeke
 cúvéhoojánúmeke téhdure cúvéhoojánúmye.
 Tsíjtyeke dsíjívétsoímeke idyé dsíjívétsoímye.
 Ahdícyane tsúúca Píívyéébeéjté íjcyame múu
 ímíñeúvú dííbyeke icyáhcújtsóne ehdu nééronéhjí
 aabúcúhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi iyáábécoba íñújí
 pañétú íjchivyéné obééjáuúuj tódú íjtyóócu néébeé.
 Aabée ihjyúvá ávyétá apííchó níhbácobádúu néébe
 ihjyúvádu. ¹² Aabée íhtsútuube éhnée tsau íhñíwau
 cáváájcámeíú tsiíñe bóhíibe iyáábécoba íhtsútuube
 íjcyadu. Aanée diibye obééjáuúuj tódú íjtyóócu
 néébe táuhbá pámeere míamúnaa íñújíri íjcyámeke
 ditye diibye eenée íhñíwau tsau cáváájcámeíú
 tsiíñe bóhíibeke idyúúrúvaki. ¹³⁻¹⁴ Áánemáa dííbyé
 úmiwávú méénuráítyuróné méénuhíjcyaaábe. Aabée
 míamúnaa íténeriyé cáámetu niityétsó cúújuwa
 íñújívu. Ááneríi míamúnáake iállíñe táuhbaabe
 ditye diibye íhñíwaúu cáváájcámeíú tsiíñe
 bóhíúuma íjcyáábé níjcyota imyéénuki. ¹⁵ Ahdújucóo
 ditye níjcyóné pañévú dibye íhñáhoori íbóhí
 pícyoobe ihjyúváhi. Áánemáa neebe pámeere
 múhdumé diibye níjcyotáábeke dúúrúvatúmeke
 idsíjívétsoíñe. ¹⁶ Téhdurée táuhbaabe pámeere

idaátsojte tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, íhtsutúmé éhnéva múnaa, íjcyámeke úmicóónetu ímíánéjçúéhojtsíjúbatu dííbye mémé íjcyaki. ¹⁷ Ájyúu teene dííbye mémema íjcyatúmé tsá píívyetétú ñná íñáhjihenúne. Apáámyéree dííbye mémema, dííbyé nóómerómá, íjcyame piivyété tsíeméné íñáhjihenúne.

¹⁸ Aanée dííbyé nóómero 666 íjcyane ihdyu óví wájácúnejçúmé waajácú ímichi cáábyé nóómeró teene íjcyane, ñná nééiyóne.

14

144,000-meva májtsiváne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí Obééjáwuúdú néébe Tsióó caméwájú hallúrí íjyócutunúúbeke. Áábemáa 144,000-meva míamúnaa íjcyámé úmicóónetu dííbye mémema Cááni mémé caatúváhi.

² Áánáacáa níjkyéjtu tsane ihjyúvá éhne múu teehe níívácunúné íhjuváu. Áhdurée ó lleebó chijchi íhjuváu. Áronáacáa botsíi ímíñeúvú ó lleebó éhne múu cúbubáané ditye áámune íhjuvádú tene íhjuváne. ³⁻⁴ Áánáacáa Píívyéébe íavyéjú íjyáwá hallúrí íjcyáábé úníuri 4-meva iyámédú néémema túkevétsojte íjcyámé úmíwari diitye 144,000-meva íjcyame májtsivá béhju majtsíjyu. Aajúu tsá múha tsijtye píívyetétú imájtsiváne. Apáámyéree tsúuca Píívyéébe újcume tsaímíyé Obééjáwuúdú néébeke úraavyémé ímityúné méénújúcootúmé piivyété teeju imájtsiváne. Muuráhjáa dííbyej téeveri ííñújiri íjcyáné míamúnáadítyú tsúuca pájtyetémeke Cááni

Píívyéebema ímí ijtsúcunúmútsí tehjújuco ímiá ñcúvédu. ⁵ Aamée tsá állíuutúne. Áhdurée tsá ditye íínerí néétsámeityúne.

Níjkyéji múnaa úúballéne

⁶ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi íévéhóowari wáhpéébeke. Aabée panévá íñújííne múnaa páhduvaré ihjyúvámeke ímiáájú pajtyéteju mújyú níjkéváityúné úwaabóhi. ⁷ Aabée kéévánécoba nééhií:

—Píívyéébeke ímíñeúvú mecáhcújtsóne máávyejújtsó. Muurá tsúuca míamúnaa muhdú icyahíjcyáné diityémá dibye ímíbájchóííne éévé úújetéhi. Áhdícyane dííbyeke méduurúvá páneerée íévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji, móañe, téhíwuúné, méénúúbeke.

⁸ Aané boonée idyé tsijpi bóhówááveebe nééhií:

—Tsúuca Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágóoové panévá íñújííne múnáake técoomí múnaa ímityúnejcúvuré íbúwátsohíjcyáné déjúcotu.

⁹⁻¹¹ Átsi ehóowari íjcyánéhjima ííñuji, móañe, téhíwuúné, méénúúbekehdyúu idyé tsijpi bóhówááveebe téhdure kéévánécoba nééhií:

—Téhdure pámeere múhdumé díibye iyáábécóbama íñíjcyota dúúrúvahíjcyámé úmicóonetu, íhyójtsínéúbatu, dííbye mémé cáátúnútsámeímyedívú Píívyéébe ávyétá íhnáhó icyáyobáávaténe cúújuwa atsóóperémá péétécunúwá pañevú diityéké waagóóohi. Aame ícúbáhráméíí mújyú níjkéváityúné Obééjáuúdu néébema níjkyéji múnaa íjcyámé úmíwávu. Aane

ditye tééwá pañe ícúbáhrámeíñe ójtsó tsá múijyú níjkéváityúne.

¹² Ááné ihdétú múu pámeere íñe múhdumé tsúúca Píívyéébeéjté íjcyame dííbyé taúhbaju néhdu ícyahíjcyámé ímíñeúvú Jetsóoke úraavyé panévaré mávaríjchojúúné iáábúcúnema.

¹³ Átsihdyúu idyé tsaapi oke níjkyéjitu néehí:

—Íllu néene caatúnu: “Maímijyu ihdyu diitye Ávyéjuube Jetsocríjtoke cáhcujtsómé dsíjivémé íjcyanej. Muurá Píívyéébé Apííchó néé íwákimyéityu ditye wáyéeevéne. Ááné wákimyéí ímí diityémá níjkéváhi.”

Ííñújiri íjcyame újcúmeíñe

¹⁴ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí iévéhóowari tsítsíwu néene ójtsó hallúrí tsaapi míamúnáajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée ímíwu óoró चाहíwama íjcyaaabe ejécunú tsuhjíváwu nééwa nñtsúwa. ¹⁵ Áánáacáa tsijpi níjkyéji múnáajpi Píívyéébé dúúrúvájá pañétú íjchíívyeebe kéévánécoba dííbyeke néehí:

—Tsúúca ííñújiri bajtsóháñe íjcyane keeméhi. Aaneaajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée ímíwu óoró चाहíwama íjcyaaabe ejécunú tsuhjív ílluréjuco wáhdáhínúne daahívetso. Tsúúca teene u ááhívétsóíñe éévé úújetéhi. ¹⁶ Ahdújucóo dibye iwáhdáhínúné ááhívetsóne.

¹⁷ Ááné boonée idyé tsijpi Píívyéébé duurúvaja níjkyéjiri íjcyájá pañétú íjchívyé téhdure tsuhjíváwu nééwa nñtsúwá ejécunu. ¹⁸ Áábekée tsijpi cúújúwá

tehméébé Píívyéébé ñcúvé waijí íjcyátsihdyu tsáábe kéévánécoba nééhií:

—Tsúúca óóva néévá naamé ííñújiri. Aane ílluréjuco pééne daahívetsóte. ¹⁹ Ahdújucóo dibye ipyééne íújcune wájojcóné téené dotsúhcúihcyú pañévú muhdú Píívyéébe ímityúmedívú icyáyobáávaténe diityéké ícúbáhráíñe nááve. ²⁰ Ahdújucóo dibye míamúnáake Jerotsarée tsiéllévúré ícúbáhrámé tujpácyó caajávé tétsii ííjumu íjcyámé ihjyúháñé tujkévevu 300 kiróómetró hajchótá ííñújí hallúri.

15

Nihñééne 7-neva ícúbáhraméí íjcyane

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsiíñe apííchówu nééne íévéhóówari. 7-meváa níjkyéji múnaa bóhówaavé Píívyéébe icyáyobáávaténe nihñéré míamúnáadi páhduvaré ícúbáhráíñéhjima tsáámeé.

² Áhdurée ó ájtyumí éhne múúne tsane nújpacyo ávyeta ‘rauráú’ néhdu nééne pañétú cúújuwa péétécunúne. Áané úníuríi diitye iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahíjcyatúme téhdure dííbye mémema íjcyatúme. ³⁻⁴ Aamée Píívyéébe diityéké ájcúné cumúbáánema íjcyame májtsivá dííbyé ñcúve múnáajpi Moitséeúvú majtsíjyú Obéejáwuúdú néébedítýú íllu nééjuú:

Panévatúré íhtsútuube Píívyéébe apáábyéré ímiáábé u íjcyaaabe u állíúútuube pané avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áábeke uke panévá íñújííne múnaa íávyejúúlléne duurúvahíjcyáhi. Muurá

waajácúmé ímiáábé u íjcyánéllii muhdú
u néhdújuco u méénune.

Ehdúu nééju májtsiváme.

⁵ Áané boonée idyé ó ájtyumí Píívyéébé duurúvájá pañétú pañétúeho mójcoho páyúcuuvéné dííbyé taúhbajúúné cáátuváné tééhó pañe íjcyaho. ⁶ Téhdurée tééjá pañétú diitye 7-meva níjkyéji múnaa íjchívyé Píívyéébe míamúnáadi ícúbáhraíñéhjima. Áámé wajyámúúnée ávyéta ‘namínámí’ néémé ocájímihéné óórómihéné diityéké íjpíujíínevújuco íjcyane. ⁷ Áámekée diitye 4-meva iyámédú néémedítýú tsaapi ajcú diityé tujkévevu óórótu méénúmeíhllójuvu. Áihllóji pañée teene Píívyéébe múijyú muhdú íjcyáítyuube míamúnáadi ícúbáhraíñe. ⁸ Áánaacáa dííbyé íhtsútú ojsódú nééne wahpécunú duurúvájá pañe. Áijyúu tsá múha tééjá pañévú úcáávetú diitye níjkyéji múnaa míamúnáadi ícúbahráné níjkévátúné hajchóta.

16

Ícubáhraméíhllóne

¹ Áánaacáa tééjá pañétú tsaapi kéévánécoba diitye 7-meva níjkyéji múnáake néehíi:

—Ííñujívú mepéene eene éihllóji pañe íjcyane Píívyéébe míamúnáa wáábyuta méénune mécahpíñú ditye ícúbáhrámeíki.

² Ahdújucóo tsaapi ipyéene ihñéíhlló pañe íjcyane cáhpíóneri pámeere iyáábécóbá níjcyotáa

dúúrúvahíjcyámé téhdure dífbye mémema íjcyame áhllávatéhi.

³ Ááné boonétúu tsijpi ihñéíhlló pañe íjcyane móóácóbá pañévú cáhpíóneri éhne múúne dsíjívémé tujpácýódú nújpacyo íjcyáneri pámeere téjpacýó pañe íjcyame dsíjívéhi.

⁴ Ááné boonétúu idyé tsijpi ihñéíhlló pañe íjcyane íayáhíhjí pañévú cáhpíóneri nújpacyo píívyeté tújpacýóvuréjucó. ⁵ Áánemáa neébe:

—Tehdújucó ihdyu Píívyéébe ímíáábé íjcyaduré u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne. ⁶ Muuráhjáa díhjúu uubáalle múnáama tsijtye ímí uke cáhcújtsómé tujpácýó waagóome. Áánéllii tehdújucó diityéké tújpacýóvú u íjchone.

⁷ Ááné boonéé tsijpi Píívyéébé ícúvé waíjí íjcyátsihdyu nééhií:

—Tehdújucó ihdyu Píívyéébe panévatúré íhtsútuube ávyéjuube u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne.

⁸ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéíhlló pañe íjcyane cóójíejpi núhbá hallúvú cáhpíóneri nuhba éhniíñevu állóócoténé míamúnáake áiúcúhi. ⁹ Ááne j tsárii nehníwu Píívyéébedítýú íhjúváne ímityúné imyéénuhíjcyánetu tsá ditye ímíletú íhveténe. Áánemáa tsá dífbyeke ditye ávyéjúúletúne.

¹⁰ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéíhlló pañe íjcyane diibye iyáábécoba eenéé móóá pañétú íjchíívyéébé avyéjú íjyáwá hallúvú cáhpíóneri dífbyé avyéjú tútávaavéhi. Áijyúu míamúnaa ávyeta ícúbáhrámeíñe ávyeri íhníjwááñé íhdóhi.

11 Aamée éhnníñevúré nehníwu ihjyúvá níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébedítýú ahlláháñema tsíñéhjiri íícúbáhrámeíñé déjúcotu. Áánemáa tsá ditye íhvéjtsotú ímityúné imyéénuhíjcyáne.

12 Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéíhlló pañe íjcyane Eoparááté pañévú cáhpíóneri teehi áraavé ávyéjajte nuhba tsáhícyánéjcutu ítsodáhómuma méénujcatsivu tsááme tsíñejcúehívú ipájtyeki.

13 Áánáacáa diibye níhbácobádú néébeé, tsijpi iyáábécobádú néébeé, Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáájpidi díllómeíbyee, éhdúmé ihjyúháñetu naavémú ahcómúdú némeheji cájtume méénúráítýúronéhjí méénuhíjcyáhi. 14 Aamée panévá íñújíne múnáake íavyéjajtemá pihjyúcú íhtsútuube Píívyéébe muhdú ditye ícyahíjcyáné diityémá ímibájchócooca dílbyema imyéénújcatsíki.

15 Áánáacáa Jetsóó oke néehíí:

—Peecútétsihdyuré muurá ó bóhdíí múha íjtsótúnáa éhne múúne naní múnáajpi tsáhduú. Aane ihdyu íjtsome maímijyu tsá íínerí núcójpívéityú éhne múúne íévejte íjcyame núcójpívédu.

16 Aanée diitye naavémú tsúuca pihjyúcú pámeekéré míamúnáake íavyéjajtemájucó tsátsihvu heeberéómú ihjyúrí ‘Amagedóo’ némeítsihvu.

17 Átsihdyúu idyé nihñéejpíyé ihñéíhlló pañe íjcyane íévéhoováwú cáhpíóné tujkéveri Píívyéébe níjkyéjitu idyuurúvájá pañétú kéevánécoba néehíí:

—Áyu ícyooca ihdyu tsúuca páneere níjkéváhi.

18 Áánáacáa ávyétá íhnáho chíjchímuba dóvájaavéné

‘roríhróri’ nééne tujkéveri ávyétá ihnáhó íññuji váúmeí íhdée ivááúmeíhíjcyáné ehniíñevu. ¹⁹ Áánerí Babiróónia íhtsútu cóómí íjcyárocóómí wáhcabá 3-neva panéjcuvávu. Ehdúu técoomí múnaa ímityúné méénuhíjcyáné déjúcotu Píívyéébe icyáyobáávaténe ávyétá ihnáhó diityédí ícúbahráhi. Áhdurée páneere íññújiri íjcyácoomíjí wáhcávyabáhi. ²⁰ Áhdurée páneere móáñéj pñne íjcyáhbaújima íjchí íññújí caméwajúné tsáhájucó íjcyatúne. ²¹ Áijyúu Píívyéébedityú nehníwu míamúnaa uhbá dibye diityé hallúvú nújpácýówácobáné dójcoótsóneri ícúbáhrámeíñé déjúcotu.

17

Nahtsíwamééwa ícúbáhrámeíñe

¹ Átsihdyúu tsaapi diitye níjkyéji múnaa 7-neva íjcyámedityú oke néehí:

—Dícha uke o úújétso aalle eene nújpácýó hallúrí íjcyalle íhtsútulle nahtsíwamééwá muhdú ícúbáhrámeíñe. ² Muurá panévá íññújíne múnaa íavyéjujtémáyé ímityúné dííllema ímyéénúneri íjtsaméí tútávajtsóhi.

³ Ehdúu naavédú nééne o ítténé pañe oke íñééne tsajtyéébe íñnéubará píívyétúné íññújívu. Áhullée ó ájtyumí tújpáábyécoba néébe iyáábeke íhñíwaúúné 7-uva íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábeke. Áábedityúu mítyane meméháñé caatúvá nehníwu Píívyéébedityú íhjuváne. ⁴ Áábé hallúríi diille walle ácuúcunúllé wajyamú ávyéta ímí duujínuúdú nééja tsániíñe tújpájaúvu. Aallée ícyaavé tsaímíyé óórótu,

péérátu, páhdváré imíwu néené newáyúúnetu, méénúmeíñehjívú. Aallé ejécunú óóróíhlló pañe páhdváré néené imítuyháñe imyéenuhíjcyanéhjí wáhpécunúne. ⁵ Áallé úmícotúu caatúvané ñnáhjáubáhjáa nééiyóné illúu: “Thtsútu cóomí Babiróónia pámeere nahtsíwamééwámúj tsiíju; téhdure páneere imítuyunéhjí íñújiri íjcyánéj tsiíju técoomí.” ⁶ Áálleké o ííténe ó waajácú Píívyéébeéjté ímí Jetsóoke iúráávyéné déjúcotu dsíjívéhíjcyámé tujpácyori dille líyícyavéne. ⁷ Ááneríi mityane o úllévenúúbeke oke níjkyéji múnáajpi néehií:

—¿íveekí ayájú íhnáhorá u úllévenúne? Cáhawáá eene dííbyé hallurí dille íjcyané iyáábé 7-uva íhñíwaúúne íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábema diityétsidítýú uke o úúbálleki. ⁸ Muurá diibye tsáhájucó íjcyájúcootúne. Ároobe tsiíñe íbóhííne wáhyéjúcóbá pañétú íjchívyéé mújyú tsiíñe íbóhíjúcóóítýúhullévú iwágóóóveki. Áábedi míamúnaa ullévénuú íñújii ípívyéévéjyújuco pájtyetéme mémeháñe cáatúvané waajácúháámitu imyémeháñe íjcyatúme.

⁹ Aane ihdyu óví wájácúnejcúmé waajácú íínerí tene íhgyuváne. Muurá eene 7-baúvá cámeháúné hallurí diille walle ácuúcunúhbaújí nééiyóné eene 7-uva íhñíwaúúne. ¹⁰ Áhdure 7-meva ávyéjujite íjcyane nééiyóne. Áámedítýú ícyooca tsaapi ávyéjuube íjcyáhi. Áánetu 5-meva tsúúca téénetu pajtyéhi. Áánetu tsijpi nihñéepíyé ávyéjúúteé wahájchotáwuúre. ¹¹ Áábedítýú diibye iyáábécoba

tsúúcajáa dsíjivéroobe tsiíne bóhíbe cámaáveéhi. Áábema 8-mevájúcooi teene 7-neva íjcyáné avyéjutu pájtyeííne. Ároobe bóónétu ávyétá wágoóóoveréjucu méénuííne.

¹² Áábema tsijtye 10-meva wahájchotáwu ávyéjuutéííne nééiyóné eene 10-jtoova íjtyóóne íjcyane. ¹³ Aame ipítýácójcatsííne dííbyeke píááboó dibye éhniíínevu ííhtsútúúveki. ¹⁴ Aame Obééjáuúdu néébema méénújcatsíyómeke tsanéjcuuré táhjáiibye pámeere ávyéjúté ehniíínevu íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábe. Áánetu ihdyu ípyéé ityújkevélémeke dibye újcume ímí dííbyeke úráávyehíjcyámé dííbyema íjcyááhi. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

¹⁵ Átsihdyúu idyé tsiíne oke neébe:

—Muurá eene nahtsíwamééwá nújpácýó hallúrí ácuúacunújpácýó ú ájtyumí mítyane míamúnaa panévá ínújííne múnáa páhduváré íhjuvámé dóbééveííne nééiyóne. ¹⁶ Áánetu eene iyáábé 10-jtoova íjtyóóne íjcyáábema téhduméré ávyéjúté íjcyame diille nahtsíwamééwake nehnííleéhi. Aame díílleke ityútávájtsóne íhvéjtsolle íjcyáá íícúvérátulléréjucu. Áálleke bóónétu ílluréjucu ditye cóvájtsóííne. ¹⁷ Píívyéébere diityéké tééné íjtsaméivu ájcuú dibye muhdú néhdújucu tene ipájtyeki. Áánéllí diitye ávyéjúté 10-meva iyáábeke íhtsútúúvétsoó dííbyere Píívyéébe néhdújucu. ¹⁸ Áánetu diille wáleeke u ájtyumíne panévá ínújííne avyéjú comííne nééiyóne. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

18

Babiróonia wágóoovéne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi íhtsútuube íjcyaaabe cáámetu nítyéébé ámítsaráhcó íññuji ájchúcunúúbeke. ² Aabée kéévánécoba nééhií:

—Tsúuca Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágóóóvéne boone téápajyúrí naavémuréjuco nehniwu néené wahpéjtema. Aane ihdyu óvi tehjújuco técoomi wágóoovéne. ³ ¿íveekí panévá íññújine múnáake ímityunévú íbúwátsohíjcyacóomí? Téhdure ¿íveekí técoomíyí álliúré úwáábómeíñé íññújine avyéjajte icyáhjútsóne ávyetá imityúne méenuhíjcyáhi? Áhdure técóomí múnáa mítyane íéhnéváiyóneri íjyácunúne panévá íññújine nahjíhe múnáake mítyane dsi:dsínuhíjcyáhi. ⁴ Ehdúu dibye néenáa idyé tsijpi téhullétúré cáámetu nééhií:

—Méjchívyé écoomítyú múhdumé tahñéjté íjcyame técoomí múnáa ímityúne méenuhíjcyáne ámuha meméénútuki, áhdure téené hallútú ditye ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeítyuki. ⁵ Muurá técoomí múnáa ímityúcoba éhniíñevúré líiyaaténé oo Píívyéébe múhdurá o íjtsúcunúnéllii téené déjúcotu diityéké ó ícúbáhraáhi. ⁶ Áhdícyane óvi ihdyu diityéké ó ícúbahrá muhdúhjáa ditye tsíjtyeke ícúbáhrahíjcyáne áhdó ditye iwáájácuki. ⁷⁻⁸ Muurá íbúwá pañe ímityájkímeyeíñe nehíjcyámé íhtsutúmé íjcyámeke mújyú kímóóve pájtyéityúne. Áhdure nehíjcyámé mújyú muhdú íhcyóomi íjcyáityúne. Áámeke ihdyu téene áhdó óvi o

kímóvejtsómé ícúbáhrámeí ájyáháñema dsijíveri. Muurá panévatúré íhtsútuube Píívyéébe o íjcyabe diityé imítyú déjúcotu diityéké o ícúbáhráme cóomí áíivyéhi.

⁹ Aane muurá panévá iñújíiné avyéjujte técoomí múnáama ímityúné méénuhíjcyámé tsaímíyé ímíjyuuri íjcyarómé técoomi ámópácyoovéné iájtyúmícooca kímóóveéhi. ¹⁰ Aame téeneri iíllityéne tsíhyullétúré ítteme neéhi:

—¡Máidáátsoju muhdú íveekí íhtsú cóomijíí Babiróónia ñná pajtyej! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúúca wágóóóvecóomí! Ehdu neeímye.

¹¹ Ááneri panévá iñújíiné nahjíhe múnaa mítyane kímóóveé ihñénéhjí kiá iñáhjíhenújucóóityúneri.

¹² Muurá técoomi nahjíhénuhíjcyámé óóroó, páráátaá, bóróótseé, iééroó, péeraá, tsíñehji panévare mítyane áhdómeíñé néwayúúnee, íjcyane. Téhdure nahjíhénuhíjcyámé ímiá wajyámúúné ríinoó, tséédaá, íjcyane tújpájáhjíúvú

néénema duujínuúdúnéjahji. Áhdure nahjíhénuhíjcyámé páhdúvaré nénehji imyéwu cúvááné uméhéénema imíwu nééné néwayúúnetu méénúmeíñéhji.

¹³ Áhdure páhdúvaré nééné pacúúcuháñé imyéwu cúvanéhjí mííraá, ijtsiéétsoo, íjcyane nahjíhénuhíjcyáme. Majchóháñé nahjíhénuhíjcyámé bíinoó, dúúrubaa, haríinaa, tríigoó, íjcyane. Téhdure teene majchó uménú nahjíhénuhíjcyámé canéérama tsíñehji. Téhdure

nahjéhénuhíjcyámé jéémú ocájímuu, obééjámuu, íjyumuu, íjchíemíínee, míamúnaa, íjcyane. Ánehji kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri kímóóveímye. ¹⁴ Aame técoomíúvutu neéhi:

—¿Kiávújuco ícyooca técoomíúvú íhtsútuj? Tsúúca páneemáyé técoomi wágóoovené tsá mújyú maájtyumíjúcóóityúne.

¹⁵⁻¹⁶ Aame téeneri íllityéne técoomíúvú íjcyátsí kémuélletúré ítème ikímóóvéne neéhi:

—¡Máidáátsoju íveekí íhtsú cóomíjíí Babiróónia muhdú íjcyá éhne múúne walle imíwu néené wajyámúúnema íjcyalle tsaimíyé icyáávellédú nécoómi! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúúca wágóóóvecóómi! Ehdú neeímye.

¹⁷ Aane muurá muhdú técoomi wágóoovené cújúwamííneri úllehíjcyámé pámeere íavyéjútémá íwákimyéi múnaa ájtyúmííhi. ¹⁸ Aame técoomi áiivyéné ámópácyoúcunúne ííténe neéhi:

—¿A íjcyacóómi tsícyoomi écoomíúvúdu nécoómij?
¹⁹ Aame ikímóóvéne íhñíwaúúné íbállííñúmeííne neéhi:

—¡Máidáátsoju muhdú íveekí écoomi íhtsú cóomíjíí íná pajtye técoomíújuco múúhá wákimyéi cújúwamííneri muha metsájtyéné hallúvú medsíídsívahíjcyacóómi! Ácoomi ¿íveekí peecútéré tsúúca wágóoovéhi? ²⁰ Ehdú ditye kímóóvénaa pámeere níjkyéji múnáama múhdumé tahñéjté íjcyame táuwááboju úwáábohíjcyámé imíjyúúhi. Áánetu técoomí múnáadi ó ícúbáhraá tahñéjteke dibye ímityúné dáríívehíjcyané déjúcotu. Ehdúu Píívyéébe néehí.

21 Átsihdyúu idyé o ítténáa tsijpi íhtsútuube níjkyéji múnáajpi nééwáyúcoba móóá pañévú iwááóne nééhií:

—Eene móóá pañévú nééwayu o wááodu muurá íhtsútu cóomí Babiróonia wágóóóvecóomí tsáhájucó múijyú maájtyúmíityúne. 22 Tsáhájucó múijyú técoomí múnáa iwáñehjíváténe cúmubáánema chi-iyóro líjchune melléébóityúne. Téhdure tsáhájucó técoomíyí ípyée imyéénuhíjcyádú panévá wákimyéí ditye méénune maájtyúmíityúne. 23 Tsáhájucó múijyú técoomi tsaímíyé péétécunúityúne. Tsáhájucó técoomívú ditye ityáábávájcatsíñé wañéhjíné méénúityúne. Páneere técoomí íhtsútú níjkévaáhi. Muuráhjáa técoomí nahjíhe múnáa íhtsutúmé tsíjtyé nahjíhe múnáa ehniíñevu íjcyame panévá iñújíine múnáake mútátsohíjcyá waabyénujúneri.

24 Áhdurée técoomívú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáama pámeere dííbyeéjteke dsíjívetsóme. Ehdúu níjkyéji múnáajpi néé naavédú nééne o ítténé pañe.

19

1 Átsihdyúu idyé téené pañéré ó lleebó cáámetu mítyame míamúnáa kéévánécoba nééneé:

Métsu Mépiivyéébé íhtsútuube ávyéjuube
 íjcyáábedítýú pajtyéteju tsáábeke
 maávyéjújtsoki. 2 Muurá muhdú tene
 íjcyadújucó díbye muhdú míamúnáa
 ícyahíjcyáné ímíbajchóne. Muuráhjáa
 nahtsíwamééwá panévá iñújíine múnáake

ímítýúneri ityútávájtsóne dííbyé ìcúve
múnáake dsíjívétsóné déjúcotu dííledi
ícúbáhraábe.

³ Átsihdyúu idyé tsiíne néémeé:

—jMétsu maávyéjújtsó Píívyéébeke! Muurá
técoomi íhtsútu cóómí áíívyéne ójtsó tsá mújyú
íhvetéityúne.

⁴ Áhdurée idyé diitye 24-meva túkevájtsójtémá
4-meva iyámédú néeme Píívyéébe íavyéjú íjyáwá
hallúrí ácuúcunúúbé lliíñévú imíh móúbáne néehíí:

—jMétsu maávyéjújtsó Píívyéébeke!

⁵ Áhdurée idyé tsijpi tétsihyi íjcyaaabe néehíí:

Métsu pámeere ídáátsojtémá íhtsútujte múhdumé
Mépiivyéébé ìcúve múnáa meíjcyame díbye
ímíllédú meíjcyame dííbyeke maávyéjújtsoki.

Obééjáwuúdú néébe wáñehjíváténe

⁶⁻⁸ Átsihdyúu idyé tsiíne ó lleebó éhne múúne
teehi níívácunúné tujkéveri mítyane chíjchimu
íhjuvádú míamúnáa íhjuváne. Íllúu néémeé:

Panévatúré íhtsútuube Ávyéjuube Píívyéébe
íjcyáábeke ihdyu metsu maávyéjújtsóneri
meímíjyuúki. Muurá Obééjáwuúdú
néébe tsúúca ihñéjtema wáñehjívátéé
éhne múúne tsaapi ityáábáváné wáñehjí
méénudu. Áánéllii tsúúca íjcyátsíivyémé ímíá
wajyámúúné tsítsíjahjívú iújcámeíñema.

Ehdúu néémeé. Aane teene tsítsíjahjí Píívyéébeéjté
ímíáámé meíjcyane nééiyóne.

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéji múnáajpi oke néehíí:

—Íllu caatúnu: “¡Maímijyu ihdyu Obéejáuudú néébe méwadyu nééme ihñéjteke imíñútsómema wáñehjívátenej!”

Átsihdyúu oke neébe:

—Ehdu ímiáané Píívyéébere néehíi.

¹⁰ Áánélliihyée dííbyé lliñévú o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváiyónáa oke neébe:

—¡Oke duurúvadíñe! Muurá ámuháduré oo Píívyéébé ïcúve múnájpi eene ámuha díñahbémuma Jetsocríjtoke ímí meúraavyémé meíjcyadu. Áánéllii ihdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúvá dííbyé uwááboju Jetsóodi íjcyane ámuha meúwáábohíjcyáábeke. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnájpi.

Tsítsííbeúvú nééne íjju hallúri íjcyáabe

¹¹⁻¹³ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjiri íju tsítsííbeúvú néébeke. Áábé hallúrii ácuúcunúúbe mémé ímiáábé Állíúútuúbe. Tsiiñée dííbye mémé Píívyéébé Ihjyu. Aabe muurá míamúnaa muhdú meícyahíjcyané mééma ímíbájchoó muhdú meícyahíjcyádújuco. Aabée íchahíwáánema íjcyáábé hálluúúcú cúújúwayúdú peetéacunúhi. Áánetúu imyéme dííbyedítú cáátúnúmeíñe ïná nééiyóné tsá múha wáájácutúne. Apáábyéree diibye waajácúhi.

¹⁴ Áábekée mítyame míamúnaa tsítsijte íjjúmudi úraavyé ímiá wajyámúúné tsítsijáánema íjcyame.

¹⁵⁻¹⁶ Aabée tsuhjíváwu nééwa nñtsúwá dííbeúcunú téewari panévá íñújñe múnáake ïcúbáhráíwa. Áábedítúu íwajyámutuu, íjcyúbatuu, caatúvané íllu nééneé: “Páne avyéjujté éhniíñevu íhtsútuube

avyéjuúbe.” Aane muurá dííbyé hójtsí pañe panévá iñújíine múnáa íjcyááhi. Áhdure dííbyej téeveri íhtsútuube Píívyéébe icyáyobáávaténe míamúnáadi ícúbáhraá éhne múúne óóva íjtyúhari dítye dótsuhcúdu.

¹⁷⁻¹⁸ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéji múnáajpi cóójíejpi núhbá hallúrí íjyócunúúbeke. Aabée wahpéjteke kéévánécoba nééhií:

—Píívyéébe néé pámeekéré ídáátsojtékee, íhtsútujtékee, íjújumuke díityédí méénújcatsímyéhjimáyé ámuha medóókií. Áámeke wa metsáane medóóvaj. Ehdúu neebe níjkyéji múnáajpi wahpéjteke.

¹⁹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí díibye iyáábécóbama ihyájkímú panévá iñújíiné avyéjajte píhcyaavéné díibye íjújú hallúrí íjcyaaabe téhdure ihyájkímuma íjcyáábema imyéénújcatsíki. ²⁰ Áronáacáa díibye iyáábécóbama Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpídí díllómeííbyé méénúráityuróné méénúúbema tsúúca díityétsikye ékeevéme. Díibyeé eene Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpídi díllómeííbyé íllure állihíjcyá míamúnáake díibye iyáábécóba mémema íjcyame dííbyé níjcyota dúúrúvahíjcyámeke. Áromútsíi bóhimútsíyé wágóoové ávyétá íhnáhó atsóóperemá péétécunúné cuujúwá pañévu. ²¹ Áánetúu tsijtye ímunáajtéké díibye íjújú hallúrí ácuúcunúúbé íñtsúwari dsíjívétsómeke díitye wahpéjté dóóhií.

20

Jetsóó ávyéjuube íñújíiri íjcyane

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi cáámetu ííñujívú níityene ápíchó néheju wáhyéjúcóba lláávee, úwááñéhícyobaa, íjcyánema. 2 Aabée níhbácobádú néébeke dííbyere ííñimye íjcyaaabe Naavéneke tééhiyi idyóhjinúúbeke waaó teene wáhyéjúcóbá pañévu. 3 Áábé hallúvúu cóhpéj wátájcoobe díbye míamúnáake 1,000 píjcyá hajchótá iállíjyúcóótuki. Áané boonétúu tsiíñe ácádsííveebe wahájchotáwuúrjúco.

4 Áhdurée ó ájtyumí muhdú míamúnaa ícyahíjcyané ditye ímíbájchóiñévú Píívyéébe níwaavémé íavyéjú iyyáwáané hallúrí ácújcatyémeke. Téhdurée idyé ó ájtyumí Píívyéébé ihjyu Jetsóodi íjcyane úwáábohíjcyámeke téené hallútúu ditye íhñíwaúúné kípíyúúcu híjcyámeke. Diityée muurá tsá múijyú díibye iyáábécóbake íñíjcyotámá dúúrúvatúne. Áánéllíihyéé dííbye mémé tsá diityéké íúmicóónetu íhyójtínéúbatu íjcyatúne. Aamée tsiíñe bóhíime Críjtoma ávyéjuuté téhdune 1,000 píjcyá hajchóta. 5 Aane cahcújtso múnaa dsíjívémé bóhítujkénúíñé nééiyóne. Áánetúu tsijtye cáhcújtsotúmé téhdune 1,000 píjcyá boonéturjúco bóhíine. 6 Maímijyu ihdyu tsaímíyé Píívyéébema ícyahíjcyámé tujkénú bóhíicunúíñej. Áámeke tsáhájuco bóónétu íjcyané ícúbáhraméi dómájcóityúne. Aame Píívyéébema Críjtomútsi íjcyánéjcu lluuvájté íjcyame ávyéjúúteé ííñújiri téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

7 Áané boone tsiíñe Naavéné ácádsíjcaáyóméííhi.
8 Aabe ípyée imyéenuhíjcyádú tsiíñe páné íñújíñe

múnáakéré iállíñe mújtátsoóhi. Ááne Góoo, Magóoo, íjcyané iñújíicu múnaa ávyétá mityámé eeveratu íjcyame Críjtoke néhnílehíjcyámema iúcújcatsíñe dííbyema méénújcatsíimye.

⁹ Aanée naavédú nééne o ííténáa pahúllevátú tsáame Píívyéébe íhcyóomi wájuú nécoomi tsúuca mícaavévá pámeere dííbyeéjteke ipírújtsóroki. Árónáacáa Píívyéébe cúújuwa cáámetu diityé hallúvú íjcaáyóné pámeekéré áiúcú tsáapíúbá coéváratu. ¹⁰ Áánetúu diibye Naavéné míamúnáake állihíjcyáábeke waagóobe cúújuwa atsóóperémá péétécunúwá pañévú tééwá pañe tsúuca iyáábécobaa, iye Píívyéébé íhjuú uubálle múnáájpidi díllómeíhíjcyáábee, íjcyamútsí íjcyáwá pañévu. Aamée tsúuca tééwá pañe ícúbáhrámeí múijyú níjkéváityúne.

Ímibájchoju

¹¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsítsíj nééné avyéjú íjyáwá hallúrí tsaapi ácuúcunúúbeke. Áábedítyúu ííñújima íévéhóowari íjcyanéhíj peíñú pevetsíiyéjuco. ¹² Áijyúu dííbyé úmíwari íhtsútúméhjimáyé ídáátsojte dsíjívéhíjcyámé tsiíñe bóhíímedívú pááyuube muhdú ditye ícyahíjcyané cáátúváné waajácúhaamíne. Áhdurée paayúcuube pájtyetéme mémeháñé íjcyaháámi. Áánemáa diityémá ímibájchoobe téhaamíj pañétú muhdú ditye ícyahíjcyané cáátúnúmeídyújuco. ¹³ Téijyúu pámeere dsíjívémé íjchívyécunú móáñé pañétuu, ííñúj pañétuu, íjcyane. Áámemáa ímibájchoobe

muhdúhjáa ditye ícyahíjcyánéhji. ¹⁴ Áijyúu tsáhájucó dsijívé íjcyájúcootúne. Téhdurée ímityúmé dsijívémé úújetéhíjcyatsíí tsúuca wágóoové cúújúwá pañévu ditye wágóoóovéwá pañévu. ¹⁵ Ááwá pañévu wágóoovéme íñe múhdumé pájtyeteme mémeháñé íjcyáháámitu imyémé íjcyatúme.

21

Béhné iñújima nǎjkyeji

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí béhné iñújí íévéhóówari íjcyánéhjima bóhówaavéné íhdéénéhjí tsúuca wágóoóovéne boone. Áronáacáa tsáhájucó móañe íjcyatúne. ² Áijyúu o ííténáa béhné Jerotsarée niityé nǎjkyéjitu Píívyéébedítu. Ácoomíi tsaímíyé íñé imíjyaú éhne múúne walle ityájíwáné wañéhjí pañe ímíbájkímeyédyu. ³ Áanáacáa tsaapi nǎjkyéjitu kéévánécoba nééhíi:

—Ícyooca Píívyéébe ihñéjtéj pñe íjcyaabéréjucó diityéké túkévéjtsóíñe. Áábema íjcyáímíyé tsaímíyéjucó. ⁴ Áámema tsáhájucó kímóóve, dsijívé, panévá ícúbáhraméí, íjcyájúcoóóityú tsúuca díbye páneere tsíhdyuréjucó cápáyoácónéllíhye.

⁵ Ehdúu díbye nééné boone íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbé nééhíi:

—Panéváre béhnéréjucó o ípívyejtsóne.

Átsihdyúu oke neébe:

—Cáátunu íñe úúma o íhjuváne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Muurá ímiáánéré teéne. Aane múu cáhcujtsóhi.

⁶⁻⁷ Átsihdyúu tsiíñe oke neébe:

—Áyu tsúúca páneere muhdú o néhdújuco pájtyene. Aabe panévatúré íhtsútuube tapíívyema o íjcyátuube íjcyadúré o íjcyaaabe ímichi téhijpi oo páneeré o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye. Aabe áátsíímédú nééme ímítyunévú táhjátsámeítyúmé tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúrámeímyeke ó ájcuú ímíá bóhíívu áhdóratúne. Áámé Piivyéébé ó íjcyaaíhi. ⁸ Áánetu oke iúráávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóneri ííllityéne cáhcújtsotúmee, dsíjívétso múnaa, íhdícyámema dómácócatsíhijcyámee, níjcyotájteke dúúruvahíjcyámee, waabyénu múnaa, állíu múnaa, éhdume wágóóóveé cúújuwa atsóóperémá péétécunúwá pañévu. Ehdu botsíi ávyéta wágóóóveréjuco ditye méénuíñe. Ehdúu oke Píívyéébe nééhií.

Béhcóomi Jerotsarée

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéjì múnáajpi éhnée 7-mevadítyú nihñeenéré ícúbáhraméí íjcyáíhlloma íjcyaaabe oke nééhií:

—Cáhawáá uke o úújétso Obééjáwuúdú néébé uráávyé múnaa éhne múúne tsáápí taaba íjcyadu néémedívu. ¹⁰ Aanée teene naavédú nééne o ííténé pañe oke tsajtyéébé cáméhbaú níjcaúvu. Átsihdyúu oke úújétsoobe Píívyéébe cóomí Jerotsarée imíwu nécoomi níjkyéjìtu ííñujívú níityécoomívu. ¹¹ Ácoomítyúu ávyeta Píívyéébé ámitsaráhcó cádiúcunú éhne ‘jájpeé’ némeíñe neewáyú ‘rauráú’ nééu imíwu ‘rutúrútú’ néhduú. ¹²⁻¹³ Ácoomí míjcoo cáámé míjcócoaba ávyéta píímí némíjcótú 12-wava

lléhowááne. Panéjcuvatúu 3-wavátsá 4-tsihjívatu. Áwáhjitúu ijraéémú dohjíbá 12-neva íjcyáne mémeháñé caatúvá téwavádu. Áwahjíi níjkyéji múnaa tsáápiitsa tehméhi. ¹⁴Áhdurée idyé témijcótú 12-uva néwáyúcobáné ímichi témijco éjkeúhji. Áúhjitúu idyé téuvádú tsáápiitsa Obééjáwuúdú néébé mamýému mémeháñé caatúváhi.

¹⁵ Ájyúu diibye níjkyéji múnáajpi óoma íhjuváváabedi óórówa eevéwá dibye téewari técoomi iééve páneere témijco ílleshówáánemájucu. ¹⁶⁻¹⁷ Ácoomí ávyeta tsahdú cóómíyé páhijyáwá nécoomi muhdú míamúnaa meéévehjcyádú panéjcuvaré icyáámema íwatyúúve éhnéjcu ééveebe tsahájchotaré 2,200 kiróómetro. Áánetúu técoomí mijcój píímí ééveebe 64 ééveta.

¹⁸ Ámijcáo méénúmeí tsanééré 'jájpeé' némeíñé newáyúúnetu. Áánetúu ipácóomí tsanééré óórótu méénúmeícyóómí mícúmijídú íiné imíjyaú 'rutúrútu'. ¹⁹⁻²⁰ Ácoomí mijcáo ímichi éjkéné newáyúcobáné icyáávétsámeí 'jájpeé, tsapííroo, áágataa, ejmeráádaa, óónitsee, coonariínaa, critsóóritoo, berííroo, topáátsioo, critsopráátsaa, jatsíjtoó, amatíjtaa', némeíñé newáyúúné imíwu páhduvaré néuhjítu. ²¹ Áánetúu técoomí mijcó lleshówááne 12-wava méénúmeí téhdunéré 12-uva péerá newáyúúnetu. Áánetúu pañétúejjító técoomí ulléjító téenere óórótu méénúmeíjító mícúmijídú imíwu 'rutúrútu'.

²² Áronáacáa ihdyu tsá o ájtyúmitú duurúvaja técoomíyí panévatúré íhtsútumútsí Obééjáwuúdú

néébema Píívyéébemútsí tééjadu néémutsi íjcyánéllíihye. ²³ Ácoomi muurá tsáhájucó núhbamútsí ájchúnej tééveri íjcyáityúne. Muurá ihdyu Píívyéébé ámitsaráhcoréjucó Obééjáuúúú néébedíyú ájchúacunénej tééveri técoomi íjcyáiñe. ²⁴ Áábej tééveri pámeere míamúnaa panévá iñújííne avyéjútémá tsaímíyé íjcyame técoomi avyéjútsoóhi. ²⁵ Ácoomí llehówááne tsá wátáhájcatyéityú tene múijyú íjyunúityúnéllíihye. ²⁶ Muurá técoomívú panévá iñújííne avyéjú dóbééveéhi. ²⁷ Ácoomíyí tsá ñná ímityúne íjcyáityúne. Tsá núcójpítsó nénehji méénúmema állíúúmé téhullévú úújetéityúne. Apáámyéré ihdyu múhdumé pájtyetéme mémeháñé Obééjáuúúú néébedi íjcyáháámítu cáátuvámé técoomívú úújéteéhi.

22

¹ Átsihdyúu diibye níjkyéji múnáajpi oke úújetsó tééhivu Obééjáuúúú néébema Píívyéébemútsí avyéjú íjcyátsihdyu ííñécunúhí páñétúejjító técoomí ulléjijtoj pñnetú níivahívu. Aahí nujpácyóo avyéta ímí 'rauráú' néjpacyo meke bohíívú ajcúhi. ² Ááhí úníuríi tsanéjúcúcuri úmehééne meke medsíjívéjúcóóityúne bóhíívu ájcuhéhjí ténuhbávádú néévahíjcyahéhji. Áhéhjíhaamínee panévá iñújííne múnáake bohíívú ajcúhi. ³ Aane Obééjáuúúú néébema Píívyéébemútsí avyéjú técoomí pañe íjcyánéllíi tsá ííne ímityú íjcyáityú téhulle. Aane téhulle Píívyéébé ñcúve múnáa íjcyame dííbyeke duurúvaáhi. ⁴ Aane dííbyeke

ájtyúmíí múhdumé dííbye mémé íumicóónetu cáátuváme. Aame ávyéjúúteé dííbyema múijyú níjkéváityúne. ⁵ Tsáhájucó múijyú téhulle íjyunúityúne. Áánéllii tsáhájucó peetéháñé íjcyáityúne. Áhdure tsáhájucó nuhba íjcyáityúne. Píívyéébe íhtsútuube íjcyaabéréjucó peete íjcyáiñe.

Jetsocríjtó tsááiñe p'íhájucóóne

⁶ Átsihdyúu diíbye níjkyéji múnáajpi oke néehíi:

—Íñe uke o nééne muurá ávyeta ímiááne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Aane múu cáhcujtsóhi. Píívyéébe Íapííchoj tééveri íhgyú uubálla múnáake ñná pájtyeíñé íhdétújucó wáájácútsohíjcyaaabe oke wallóó téhdure dííbyé ñcúve múnáake o úúbálla muhdú lléváhréjucó tene pájtyeíñe.

⁷ Muurá Jetsóó néehíi: “¡Lléváhréjucó o tsááiñe! Áhdícyane íhdyu maímijyu ditye íjcyáiñé íñe íhyaamí pañétú muhdú tene pájtyeíñé cáátuvané cáhcujtsóme.” Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

⁸⁻⁹ Aanée ó ájtyumí ehdu páneere muhdú pájtyeíñé oke úúbállémeíñéhji. Áánélliihyée diíbye níjkyéji múnáajpi oke ténehjívú úújétsóóbé lliiñévú o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváiyónáa oke neébe:

—¡Oke duurúvadiñe! Muurá ámuhadúré oo Píívyéébé ñcúve múnáajpi ámuha díñahbémuma dííbyé íhgyú uubálla múnaa meíjcyame íhyaamí pañe íjcyané uwááboju ímí ámuha mecáhcujtsómé meíjcyadu. Áánéllii íhdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúva.

¹⁰ Átsihdyúu idyé oke neébe:

—Tsá múu íñe u cáátúnuháámí páátánutúne. Muurá muhdú téhaamí pañe tene néene lléváhréjuco pájtyeíñe. ¹¹ Ahdícyane óví Píívyéébema ímí íjcyáíyóneri tsúúrameímyé ímíñeúvú ijcyá dííbyema. Áánetu ihdyu óvi ímityúmé ímíllédú ijcyáhi. Ehdúu níjkyéjì múnáajpi oke nééhií.

¹² Ááné boonétúu idyé Jetsóó oke nééhií:

—¡Muurá lléváhréjuco o tsááiñe! Aabe ó ájcuú pámeekéré muhdú ditye ícyahíjcyáne áhdovu. ¹³ Aabe panévatúré íhtsútuube o íjcyaaabe tapíívyema o íjcyátuube ímichi téhijpi oo páneeré o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye.

¹⁴ Ahdícyane maímijyu ditye íjcyáiñé tsaímíyé ícyahíjcyáme. Muurá béhné Jerotsaréevu iúújetécooca bohíivú ájcúné uméhe néévá llééneímye. ¹⁵ Áánetu ímityúmé waabyénu múnáa, íhdícyámema dómácócatsíhijcyámee, dsíjívétso múnáa, níjcyotájteke dúúrvahíjcyámee, állíu múnáa, íjcyame tsá técoomívú úújetéityúne.

¹⁶ Aane íñe níjkyéjì múnáajpikye diéllevu ó wallóó dibye úhdivu íbóhówájtso páneere muhdú pájtyeíñéhjì uuréjuco tácahcújtso múnáake u wáájácútsoki. Muuráhjáa páneere o ípívyéétsóroobe Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe ó ijcyá tsítsívé miiícúruwádú o néébeé. Ehdúu Jetsóó oke nééhií.

¹⁷ Ahdícyane Píívyéébé Apííchó íhgyú uubáalle múnáaj téeveri míamúnáake píuváhi. Áhdure Obééjáuudú néébé cahcújtso múnáa éhne múúne tsáápí taaba íjcyadu nééme míamúnáake píuváhi.

Aane ihdyu óví lléébome itsááne adóvá bohí nujpácyotu áhdóratúne.

¹⁸ Aane íñe tsúúca íhyaamí pañe cáátúvané uwááboju lléébómeke o nées ditye éhniíñevu iiyéjuco tsíñehji íáméjtsótuki. Muurá tehdu méénúmeke Píívyéébe ávyétá ihnáhó ícúbáhraá muhdú téhaamí pañétú tene néhdújuco. ¹⁹ Áhdure idyé tééné uwáábójutu tsane wáágóóme mémé páácyúiibye tsúúca pájtyeteme mémeháñé cáátúváháámitu. Aame tsá dííbye cóómivu úújetéityú íñe íhyaamí pañétú úúbállémeícyoomívu.

²⁰ Aanée diibye íhyaamí pañe dííbye uwááboju íjcyabe nééhií:

—Ímiááné lléváhréjuco o tsááiñe.

Áánélliihyée dííbyeke o nééhií:

—Juújuj, tehjújuco Ávyéjuube Jetsóoj, wa íícúu tsaácoj.

²¹ Aabe ihdyu óví ámúhake píaabó pájyuváre. Áyu tehjújuco.

Píivýéébé ihju: jetsocríjyodítyú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48